

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Pedagogische Visie
3. Vier kerndoelen van kinderopvang
4. Pedagogisch handelen
  1. interactie vaardigheden
5. doel 1: Emotionele veiligheid
  1. pedagogische uitgangspunten
  2. pedagogisch aanbod
  3. resultaat
6. doel 2: Persoonlijke competentie
  1. behoefte van kinderen
  2. pedagogisch aanbod
  3. resultaat
7. doel 3: Sociale competentie
  1. behoefte van kinderen
  2. pedagogisch aanbod
  3. resultaat
8. doel 4: Socialisatie
  1. behoefte van kinderen
  2. pedagogisch aanbod
  3. resultaat
9. Pedagogisch kwaliteitssysteem
10. Ouders
11. Doorgaande leerlijn
12. Pedagogische werkwijze

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

1: Inleiding

TintelTuin is een bijzonder netwerk van meer dan 70 kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang locaties in de regio's Amsterdam, Zaanstreek, Waterland en directe omgeving. Ook beschikt TintelTuin over peuteropvang in verschillende vormen. Een deel van deze peuteropvang is ondergebracht bij een dochter van TintelTuin, PeuterTuin. Daar waar TintelTuin staat wordt ook PeuterTuin bedoeld.

Met meer dan 30 jaar ervaring is TintelTuin een begrip op het gebied van kwalitatief hoogstaande kinderopvang. TintelTuin biedt een veilige plek waar kinderen volop uitdaging vinden en alle mogelijkheden krijgen om te groeien. Wij doen er alles aan om onze dienstverlening op het hoogste niveau te houden. Het aanbieden van hoogwaardige pedagogische kwaliteit is hierbij erg belangrijk.

Dit pedagogisch beleid beschrijft hoe wij pedagogische kwaliteit vormgeven aan de hand van onze visie en onze houding ten aanzien van het werken met kinderen in de leeftijdsgroep van 4 tot 13 jaar. Kaders van ons pedagogisch beleid worden gevormd door de Wet Kinderopvang (inclusief IKK), het daarbij behorende curriculum en op het boek 'Pedagogisch kader kindercentra 4 tot 13 jaar' waarin de pedagogiek voor Nederlandse kinderdagverblijven en peuterspeelzalen is beschreven.

In de 'Pedagogische werkwijze' wordt het pedagogisch beleid nader uitgewerkt en aangepast aan de specifieke situatie van de locatie. De pedagogische werkwijze is onderdeel van het pedagogisch beleidsplan en beschrijft de praktische zaken die in de wet worden omschreven. In de methode 'Pedagogisch Actief' heeft TintelTuin het pedagogisch beleid vertaald naar concrete pedagogische handelingen in de verschillende situaties. Het pedagogisch beleid, de pedagogische werkwijze en de methode 'Pedagogisch Actief' vormen een samenhangend geheel voor het borgen van de pedagogische kwaliteit.

Binnen TintelTuin toetsen we protocollen en overige (beleids) stukken (zoals voedingsbeleid, media beleid, beleid seksualiteit en intimiteit) aan het pedagogisch beleid.

2: Pedagogische Visie: Veiligheid + Uitdaging = Groei

Bij TintelTuin gaat het om kinderen. Hun behoefte aan veiligheid, geborgenheid en vertrouwen is ons basis uitgangspunt bij alles wat we doen. Wanneer een kind zich veilig voelt, zal hij vertrouwen krijgen in de omgeving en in zichzelf waardoor hij, vanuit die veilige basis, de omgeving durft te gaan ontdekken en nieuwe dingen durft te proberen. Een kind zal hierdoor in staat zijn zijn nieuwe vaardigheden te oefenen en zichzelf verder te ontwikkelen.

We werken vanuit de behoeften en mogelijkheden van elk individueel kind. Ieder kind is uniek en welkom bij ons. We investeren in een persoonlijke band met onze kinderen en doordat wij kinderen kennen en hen volgen in hun ontwikkeling weten we wat ze kunnen, wat hun interesses zijn en hoe wij hen het beste kunnen uitdagen om net een stapje verder te komen. Wij ondersteunen, grijpen kansen die zich voordoen en creëren deze om tot ontwikkeling te komen. Spelenderwijs bieden wij aanbod voor een brede ontwikkeling.

Onze pedagogisch medewerkers geven onze visie gestalte in het dagelijks werk. Zij spelen een sleutelrol in het werken volgens onze pedagogische visie. Bij TintelTuin werken wij aan veiligheid + uitdaging door

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

kinderen op een positieve manier te benaderen. Pedagogisch medewerkers geven op een positieve manier gestalte aan het aansluiten bij kinderen en hen een stapje verder te helpen in de ontwikkeling om zo het resultaat groei te bereiken.

TintelTuin biedt veiligheid en uitdaging met als gewenst resultaat groei van het kind, op allerlei vlakken. In dit hele proces willen wij een partnerschap met ouders aangaan, waarbij wij hen zien als de deskundige op het gebied van hun kind.

3: Vier basisdoelen van de Wet Kinderopvang

TintelTuin biedt kinderopvang volgens de vier doelen zoals deze beschreven zijn in de wet kinderopvang.

Deze vier doelen vormen de basis van ons aanbod.

1. Het bieden van emotionele veiligheid – hoofdstuk 5
2. Het bevorderen van persoonlijke competentie – hoofdstuk 6
3. Het bevorderen van sociale competentie – hoofdstuk 7
4. Socialisatie door overdracht van algemeen aanvaarde normen en waarden – hoofdstuk 8

Per doel wordt ingaan op de onderliggende behoeftes van kinderen van het desbetreffende doel, het aanbod van onze pedagogische medewerkers om te ondersteunen in deze behoeftes, en het resultaat dat wij beogen te behalen met het inzetten van dit aanbod.

De kracht van deze doelen zit in de manier waarop pedagogisch medewerkers het aanbod vormgeven. De basis van ons pedagogisch handelen staat daarom eerst in hoofdstuk 4 omschreven en is gestoeld op de zes interactievaardigheden.

4: Pedagogisch handelen: de rol van de pedagogisch medewerker

Onze pedagogisch medewerkers zijn de spil in de uitvoering van het pedagogisch beleid. Hun inzicht en begrip voor de kinderen en de manier waarop zij met de kinderen omgaan, bepaalt de kwaliteit van onze organisatie. Zij zorgen ervoor dat de kinderen zich veilig en prettig voelen, zij begeleiden de kinderen bij het leren en ontwikkelen.

Daarom gaat dit hoofdstuk over de kwaliteiten die onze pedagogisch medewerkers gebruiken.

4.1 Interactievaardigheden

Interactievaardigheden zijn de vaardigheden die een pedagogisch medewerker inzet tijdens de omgang (interactie) met alle kinderen in de groep. Een juiste en kwalitatieve inzet van deze vaardigheden is belangrijk omdat ze het welzijn van de kinderen en hun ontwikkeling bevorderen. We onderscheiden zes interactievaardigheden:

4.1.1 Sensitieve responsiviteit

Dit wordt ook wel warmte of ondersteunende aanwezigheid genoemd. De pedagogisch medewerkers zijn gevoelig (sensitief) en beschikken over de vaardigheid om signalen van de kinderen op te merken en daar op een passende wijze op te reageren (responsief). Ze nemen de tijd voor kinderen en hebben een positieve benadering. Uitgangspunt is dat ieder kind zich mag uiten, zich opgemerkt en begrepen voelt.

4.1.2 Respect voor de autonomie

Respect voor autonomie betekent kinderen voor vol aanzien en rekening houden met hun gevoelens, wensen en mogelijkheden en daarover met het kind in gesprek gaan. Praten mét een kind (ondersteunende en

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

begeleidende houding) in plaats van tegen een kind of over zijn hoofd heen. Pedagogische medewerkers geven kinderen de ruimte om actief dingen zelf te proberen en er is waardering voor elk individu, want ieder kind is uniek.

Bij respect voor autonomie hoort ook het voorbereiden op de dingen die komen gaan en een kind een eigen inbreng in de gang van zaken te geven, zodat het niet volledig afhankelijk is van wat een volwassene wil doen.

4.1.3 Structuur en grenzen stellen

Kinderen hebben behoefte aan duidelijkheid en structuur. Het geeft kinderen houvast en vergroot daarmee het gevoel van veiligheid en zekerheid. Op onze locaties vinden kinderen structuur in een vaste groep en pedagogisch medewerkers, een vaste dagindeling, vaste plekken voor de verschillende activiteiten, vaste plaatsen voor materialen en een duidelijke opbouw van activiteiten. Ook rituelen, zoals bijvoorbeeld een liedje aan het begin van de maaltijd, helpen de kinderen om de structuur te onthouden en om te weten wat er van ze wordt verwacht. Pedagogisch medewerkers zorgen voor de dagelijkse structuur, zij hebben overzicht en kijken vooruit, zij weten waar ze naar toe willen en hoe ze dit willen bereiken. In hun aanwezigheid zelf bieden structuur door voorspelbaar en consequent te zijn in gedrag.

Door consequent en respectvol grenzen te stellen aan het gedrag van kinderen, weten kinderen wat van hen verwacht wordt en wat wel en wat niet mag. Door situaties positief te benaderen, zelf het goede voorbeeld te geven, gedragsregels regelmatig te herhalen, gewenst gedrag te benoemen en te belonen, kan gewenst gedrag in stand blijven. Wanneer een kind iets doet, wat niet mag, is het belangrijk dat je kort uitlegt waarom dat gedrag niet geaccepteerd wordt. Ook kun je uitleggen wat de gevolgen van deze daden zijn voor een ander en voor de gevoelens van een ander.

4.1.4 Praten en uitleggen

Door middel van taal leren kinderen zichzelf en de wereld om zich heen te begrijpen. De gehele dag is er taal (uitwisseling van interacties) en zijn pedagogisch medewerkers zeer alert op initiatieven van het kind. Ze luisteren met aandacht naar wat de kinderen proberen te vertellen (verbaal en non-verbaal) en reageren daar op. Naast woorden gebruiken ze ook hierbij oogcontact, lichaamstaal, op schoot nemen, troosten, samen lachen en verwoorden dat wat ze zien bij het kind. Ze vertellen ook aan de kinderen wat ze doen. Door veel uitleg te geven en te praten met kinderen in een vorm, tempo en inhoud die aansluit bij het niveau van het kind, krijgen kinderen grip op wat er gebeurt en na een tijdje kunnen ze ook zelf vertellen wat ze willen.

4.1.5 Ontwikkelingsstimulering

Bij ontwikkelingsstimulering gaat het om de dingen die je als pedagogisch medewerker doet om de ontwikkeling van kinderen te stimuleren. Daarvoor moet je het kind volgen in zijn ontwikkeling en aansluiten bij de behoeften en interesses van het kind. Hiervoor moet je niet alleen op de hoogte zijn van het ontwikkelingsverloop van kinderen, je moet ook weten hoe je kinderen moet observeren. Die observaties zijn dan weer het uitgangspunt voor hoe je handelt.

'Kansen grijpen en kansen creëren'

Pedagogisch medewerkers stimuleren ontwikkeling door te praten over en wijzen op nieuwe mogelijkheden in bestaande activiteiten en materialen, ook nodigen wij kinderen uit om juist nieuwe activiteiten en materialen

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

te onderzoeken. Ontdekken mogen kinderen met hun hele lijf, op hun eigen manier en in hun eigen tempo. Wij stimuleren de kinderen om te verkennen en te beleven: het voelen van plaksel is veel belangrijker dan het uiteindelijke plakwerk. Sommige kinderen leren vooral door te imiteren, of kijken eerst heel goed wat er gebeurt, daarvoor krijgen ze bij ons alle ruimte. De pedagogisch medewerkers grijpen en creëren kansen om met de kinderen te praten, te onderzoeken, te ervaren en te leren.

' Verkennen, verbinden, verrijken'

Verkennen, verbinden, verrijken is een methodiek van drie stappen waarbij pedagogisch medewerkers kijken naar de situatie (verkennen), inschatten wat de behoefte is en daarop inspringen (verbinden) en kansen grijpen om te verdiepen (verrijken). Door het zorgvuldig inzetten van deze acties hebben pedagogisch medewerkers altijd oog voor hoe het met de kinderen gaat, wat ze doen en welke signalen ze afgeven. Wanneer kinderen zich helemaal veilig en prettig voelen is er ruimte om te leren en daar springen wij dan op in door passend aanbod waarin kinderen uitgedaagd worden om net een stapje verder te maken dan zij hiervoor van zichzelf in zich hadden.

4.1.6 Begeleiden van interactie tussen kinderen

Binnen de kinderopvang verblijven kinderen in groepsverband. Het is positief voor de ontwikkeling van kinderen om spelenderwijs ervaringen op te doen met leeftijdsgenootjes. Ze maken samen plezier, ze leren van en met elkaar en doen zo ervaring op. Een ideale plaats om sociale vaardigheden te oefenen voor later in de maatschappij. Pedagogisch medewerkers creëren situaties waarin positieve interactie tussen kinderen vergroot worden, ze bevorderen de aandacht van de kinderen voor elkaar, ze versterken de onderlinge relatie door bijvoorbeeld kinderen bij spel te betrekken en samenspel te ondersteunen.

Medewerkers geven de kinderen de gelegenheid om hun onderlinge botsingen samen op te lossen omdat kinderen daar van leren hoe ze met anderen om kunnen gaan. Als de kinderen er samen niet uitkomen, bieden ze steun bij het vinden van een oplossing. Natuurlijk zorgen ze altijd voor een veilige omgeving waarin de kinderen weten dat ze beschermd worden tegen agressie en pijn.

5: Het bieden van emotionele veiligheid (doel 1)

Bij TintelTuin streven we ernaar dat ieder kind zich, op zijn eigen tempo, optimaal kan ontwikkelen. Een kind dat zich veilig en geborgen voelt, heeft ruimte om verder te kijken naar de wereld om zich heen. Het bieden van emotionele veiligheid aan kinderen en is daardoor de meest basale, meest belangrijke pedagogische doelstelling.

Een kind dat zich veilig voelt en daarnaast uitgedaagd wordt op de grens van zijn mogelijkheden, is de motor van zijn eigen ontwikkeling. Wanneer de emotionele veiligheid van een kind niet op orde is, wordt deze motor als het ware 'afgeremd'. Om te kunnen groeien en leren is veiligheid dus wederom belangrijk en een voorwaarde voor ontwikkeling. Om in de gaten te houden of kinderen zich inderdaad veilig en geborgen voelen, houden wij hun welbevinden goed in de gaten.

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

'Welbevinden'

Hiermee bereiken we dat een kind lekker in z'n vel zit, we noemen dit welbevinden¹. Een kind met een hoog welbevinden is spontaan, oogt ontspannen, is nieuwsgierig en durft zichzelf te zijn. Een hoog welbevinden, je goed voelen, heeft een grote invloed op je ontwikkeling als persoon. Het betekent dat een kind, met hulp van de omgeving, zo met de wereld kan omgaan dat een hoop basisbehoeftes worden bevredigd. Lekker in je vel zitten heeft een positieve invloed op je zelfbeeld.

5.1 Behoeftes van kinderen

1. Opbouwen van een relatie met de pedagogisch medewerker en in de nabijheid zijn van een vertrouwde volwassene.

'Hechting'

Als de kinderen starten op de BSO, hebben de kinderen al aan flink aantal mijlpalen in hun ontwikkeling bereikt. Het belangrijkste ontwikkeldoel in de eerste twee jaar van een kind is zich hechten aan één of meerdere personen in zijn leven. De manier waarop deze hechting verloopt, is zeer belangrijk voor de verdere ontwikkeling van een kind en heeft ook tijdens de rest van zijn leven grote invloed. Het heeft onder andere invloed op of en op welke manier een kind emotioneel veilig kan voelen op de Buitenschoolse Opvang. Hechting gaat over het feit dat elk kind de aangeboren neiging heeft om een vertrouwd persoon op te zoeken ten tijde van angst of stress. Elk kind raakt tijdens het eerste jaar gehecht aan één of meerdere personen. De hechtingstheorie is ontwikkeld door de pedagoog John Bowlby.

En kind kan gehecht raken aan meer dan één persoon en kinderen kunnen ook gehecht raken aan andere opvoeders dan de ouders, zoals pedagogisch medewerkers. Een kind krijgt in de leeftijd van zes maanden tot een jaar een duidelijke voorkeur voor bepaalde personen, waar hij of zij zich vertrouwd bij voelt en liever niet van hen gescheiden wil worden.

Het vermogen om te weten dat de vertrouwde persoon terugkomt hebben zij nog niet, dit ontwikkelen zij pas in het tweede levensjaar. Van belang bij het opbouwen van een gehechtheidsrelatie is dat deze van een goede kwaliteit is, we noemen dit veilige hechting. De interacties die een kind in het eerste levensjaar heeft met zijn/ haar opvoeders bepalen de mate waarin een kind gehecht is aan deze opvoeder. Ook bepalen deze interacties de kwaliteit van de hechtingsrelatie.

Als een kind niet veilig gehecht is aan één of meerdere opvoeders in het eerste jaar, heeft dit voor een kind levenslange gevolgen voor zijn ontwikkeling, waaronder het vormen van hechtingsrelaties met mensen.

De meeste kinderen hebben op BSO leeftijd positieve verwachtingen van volwassenen vanwege eerdere positieve ervaringen met hun ouders en andere opvoeders. Zij hebben de hechtingsfase al grotendeels doorlopen. Wanneer dit positief verlopen is, zullen zij vertrouwen hebben in de volwassenen om hen heen.

2. In de nabijheid zijn van bekende leeftijdsgenoten op de groep draagt bij aan een gevoel van veiligheid

Wanneer de kinderen elkaar regelmatig zien, bouwen de kinderen een band met elkaar op die zorgt voor een gevoel van veiligheid. Een positieve sfeer in de groep is hierbij van belang.

---

¹ Waar we spreken over welbevinden, wordt in het kindvolgsysteem 'Kijk' gesproken over basiskennmerken.

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

3. De inrichting van de omgeving kan bijdragen aan een gevoel van geborgenheid.

De kinderen voelen zich welkom op een groep die voor hen is ingericht. Het is prettig voor de kinderen als er vaste rituelen en regels zijn, dit geeft hen houvast. De kinderen voelen zich veilig als ze weten dat er regels zijn waar iedereen zich aan moet houden. Een vast dagritme geeft de kinderen grip op hun tijd op de buitenschoolse opvang.

5.2 Pedagogisch aanbod

De pedagogisch medewerker werkt actief aan een warme en ondersteunende relatie met elk kind: inzetten van sensitieve responsiviteit.

Dit ondersteunt het creëren van een veilig gevoel bij het kind. Om dit te bereiken streven wij bij TintelTuin naar kwalitatief goede interacties tussen pedagogisch medewerkers en de kinderen.

De pedagogisch medewerker reageert warm en ondersteunend op een kind. De pedagogisch medewerker is in staat de signalen van een kind te herkennen en hier passend op te reageren.

Emoties zoals boosheid en verdriet worden begrepen en geaccepteerd. Kinderen weten dat de pedagogisch medewerker hen kent en waardeert zoals ze zijn. Pedagogisch medewerkers reageren op aandachtzoekend gedrag van de kinderen. Zij maken met ieder kind contact en laten weten dat ze er voor elk kind zijn. Elk kind kan zijn of haar eigen tempo volgen, de pedagogisch medewerker beweegt met hen mee. Bij het contact maken met kinderen wordt gewacht op een reactie van het kind.

Er wordt gewerkt met vaste groepen met vaste pedagogisch medewerkers. De pedagogisch medewerkers gaan een persoonlijke relatie aan met het kind. Deze relatie ontstaat door herhaald contact, er wordt een emotionele band gevormd.

Er is op de Buitenschoolse opvang kennis over de ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van 4-13 jaar. De emotionele ontwikkeling ligt in deze leeftijdsrange erg uit elkaar en dit vergt per (ontwikkelings)leeftijd en/of per kind een andere aanpak.

De pedagogisch medewerker volgt het kind in zijn behoeftes, inzetten van respect voor de autonomie met het doel: creëren van emotionele veiligheid bij de kinderen.

Wanneer kinderen zich veilig voelen, kunnen zij hun aandacht onbezorgd richten op onderzoeken, spelen en oefenen. Kinderen krijgen de ruimte om dingen uit te proberen en te onderzoeken met respect voor eigen ideeën en oplossingen. Deze vaardigheid draagt bij aan het zelfvertrouwen en gevoel van eigenwaarde en moet actief worden gestimuleerd.

In de nabijheid van de vertrouwde pedagogisch medewerker, durven kinderen te gaan onderzoeken en uitproberen. Als de kinderen op afstand aan het spelen zijn, is de pedagogisch medewerker beschikbaar voor contact.

De pedagogisch medewerker biedt structuur en stelt grenzen

Een klein aantal duidelijke regels geeft de kinderen houvast en een duidelijke structuur. Deze structuur wordt soepel gehanteerd, aangepast aan de behoeftes van de kinderen. Middels vaste gewoontes en rituelen worden situaties herkenbaar. Er is een vast dagritme en er zijn vaste rituelen rond het halen en bijvoorbeeld de eetmomenten. Als kinderen weten waar ze aan toe zijn, draagt dit bij aan een gevoel van veiligheid.

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

Bij de BSO worden veel regels samen met de kinderen bedacht. Het bedenken van regels, zorgt ervoor dat de regels door de hele groep gedragen worden.

De kinderen worden opgevangen in vaste basisgroepen

Pedagogisch medewerkers werken actief aan de samenhang binnen de groepen zodat de kinderen zich geborgen weten in de groep met de andere kinderen en plezier hebben met elkaar. De groepen hebben een eigen, vertrouwde ruimte waarin de kinderen zich thuis kunnen voelen. Als kinderen daar aan toe zijn, kunnen ze hun wereld vergroten door ook gebruik te maken van andere ruimtes, bijvoorbeeld door te gaan spelen in een aangrenzende groep.

Bij de BSO is er mogelijkheid om zelfstandig in bepaalde ruimtes te spelen. Dit hangt af van de leeftijd van het kind en de mogelijkheden op locatie.

Er is dagelijks contact met ouders over het kind

Pedagogisch medewerkers hebben regelmatig contact met de ouders. Daardoor merkt het kind dat er een verbinding is tussen thuis en de buitenschoolse opvang. Bij de oudere kinderen die zelfstandig naar huis gaan, wordt afgestemd met de ouder op welke manier contact is tussen de buitenschoolse opvang en thuis.

Elk kind wordt begeleid door een mentor

Bij de start van de opvang krijgt elk kind een mentor toegewezen. Eén van de pedagogisch medewerkers wordt de mentor van het kind. Ouders worden tijdens de intake geïnformeerd over wie de mentor van hun kind is. De mentor wordt vaak voor de start van het kind al toegewezen. Als later blijkt dat het kind veel meer klikt met een andere pedagogisch medewerker, kan dit worden omgeruild. De mentor van het kind is aanspreekpunt voor zowel kind als ouders. De mentor houdt de emotionele veiligheid, het welbevinden en ontwikkeling van het kind in de gaten. Elke pedagogisch medewerker doet dit voor elk kind op de groep, maar de mentorkinderen worden met een extra scherp oog gevolgd.

De mentor zorgt ervoor dat dat het dossier van het kind op orde is. De mentor voert oudergesprekken en bereidt deze voor. Dit geldt voor gesprekken over ontwikkeling, intake en contact met school. Als het protocol opvallend gedrag wordt ingezet, wordt de mentor betrokken. In geval van langdurige (langer dan ongeveer een maand) afwezigheid van de mentor, wordt het mentorschap overgenomen door een collega. In geval van kortdurige afwezigheid van de mentor (korter dan ongeveer een maand) kan het zijn dat een collega een oudergesprek voert of een andere mentortaak incidenteel op zich neemt.

Bij de start op een opvanglocatie of stamgroep wordt aandacht besteed aan het veilig voelen van een kind (wennen):

De wenprocedure van kinderen die naar de BSO gaan, hangt af van een aantal factoren, zoals de leeftijd van het kind, zijn persoonlijkheid, het feit of het kind al een kinderdagverblijf heeft bezocht en de locatie van de BSO. Onze ervaring is, dat het over het algemeen niet zo lang duurt voordat kinderen gewend zijn op de BSO. De wenprocedure zal bij jonge kinderen², zeker bij de kleuters, anders zijn dan bij oudere kinderen. Vóór de plaatsing kan een kind dat al een kinderdagverblijf bezoekt, met de vertrouwde pedagogisch medewerker van

---

2 Met jongere kinderen worden over het algemeen de 4-7 jarigen bedoeld, met oudere kinderen worden over het algemeen de kinderen vanaf 7 jaar bedoeld. Het ligt vooral aan waar een kind is in zijn ontwikkeling en wat past bij zijn/haar karakter, waar een kind behoefte aan heeft.

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

het kinderdagverblijf een kennismakingsbezoek brengen aan de BSO of deelnemen aan een activiteit (in die situaties dat het kinderdagverblijf en de BSO zich dichtbij elkaar bevinden). In de overige situaties kan het kind kennismaken met de locatie of al deelnemen aan een activiteit als het met de ouders meekomt tijdens het intakegesprek. Het hangt van de afspraken met de ouders af, of zij na de plaatsingsdatum het kind persoonlijk komen brengen, even aanwezig zijn, of dat zij alleen bereikbaar en stand-by zijn. Oudere kinderen van 9/10-12 jaar, zijn qua ontwikkeling en zelfstandigheid goed in staat om in te voegen in leeftijdsgroepen. Daarom geldt voor kinderen in deze leeftijdscategorie in principe geen wenperiode, maar als dat nodig is kan hiervan worden afgeweken.

Tijdens de wenperiode wordt er extra op het welbevinden van het kind gelet. Er is binnen het team afgesproken welke pedagogisch medewerker extra zorg draagt voor het kind. De pedagogisch medewerker introduceert het kind in zijn basisgroep en laat hem kennismaken met de andere kinderen en medewerkers. Het kind weet dus bij welke groep hij hoort en bij welke medewerker hij terecht kan voor vragen of begeleiding. De BSO ruimtes en de functie ervan wordt uitgelegd en er wordt iets verteld over het programma en de activiteiten. Als dat nodig is wordt het kind geholpen met het kiezen wat het graag wil doen. De gezamenlijke regels en gebruiken worden uitgelegd.

Dit alles heeft tot doel, dat het kind zich welkom voelt, zich snel op zijn gemak voelt en zelfvertrouwen krijgt, doordat hij de gang van zaken op de BSO begrijpt en zich deel gaat voelen van de groep

5.3 Resultaat

Het kind voelt zich veilig op de groep, bij de pedagogisch medewerkers en andere kinderen. Het kind voelt zich gezien, gehoord en ondersteund. Hij voelt dat hij een persoonlijke band heeft met één of meerdere pedagogisch medewerkers. Op hen kan hij terugvallen wanneer hij zich angstig of verdrietig voelt. Door een geborgen en veilig gevoel zit het kind lekker in zijn vel, voelt zich ontspannen en op z'n gemak. Het kind durft het aan om op onderzoek uit te gaan, te spelen en nieuwe dingen te proberen in de nabijheid van vertrouwde personen.

6: Het bevorderen van de persoonlijke competentie (doel2)

Kinderen ontwikkelen spelenderwijs allerlei vaardigheden. Deze vaardigheden passen bij ontwikkelingsgebieden die wij competenties hebben genoemd. Op de buitenschoolse opvang gebeurt leren spelenderwijs.

Gedurende de hele (mid)dag wordt gewerkt aan de ontwikkeling van de competenties. Het is belangrijk dat kinderen deze competenties ontwikkelen en steeds zelfstandiger worden in een veranderende omgeving. Pedagogisch medewerkers begeleiden de kinderen hierin wanneer zij onze opvang bezoeken.

'Ontwikkeling en leren'

De ontwikkeling van een kind is een proces dat bepaald wordt door eigenschappen die in het kind zitten, enerzijds, een kind ontwikkelt als het ware vanzelf. Anderzijds zijn hier stimulerende factoren vanuit de omgeving voor nodig, die de ontwikkeling op gang houden en soms aanzwengelen. Het één kan niet zonder het ander. Wanneer een kind opgevangen wordt door TintelTuin, dragen wij actief bij aan de ontwikkeling van een kind.

Het is belangrijk om af te stemmen op de leerstijl en het leertempo van het kind. Deels heeft dit met de leeftijd van het kind te maken en verschilt dit per kind. Wij geven een kind ruimte en tijd om zelf te ontdekken op zijn eigen manier.

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

Kinderen leren in de kleuterleeftijd op een manier die vergelijkbaar is met de peuterleeftijd: door te kijken en imiteren, door te oefenen en te proberen en veel te herhalen. Kortom: zij leren door middel van doen. Oudere kinderen zijn in staat meer vragen te stellen, ze begrijpen meer en kunnen lezen. Hierdoor kunnen zij ook op een andere manier aan informatie komen, zoals via boeken, tijdschriften en internet. Kinderen gaan gericht zoeken naar informatie die bij hun interesses past en zijn meer geïnteresseerd in resultaat. Bijvoorbeeld een puzzel helemaal afmaken of de snelste zijn bij een wedstrijdje rennen.

6.1 Behoeftes van kinderen

1. Een kind ontwikkelt zich wanneer hij zich veilig voelt

Zoals al uitvoerig is omschreven, is emotionele veiligheid een voorwaarde voor ontwikkeling. Wanneer een kind zich vertrouwd voelt bij de pedagogisch medewerker, draagt dit bij aan het welbevinden van het kind. Een kind dat lekker in z'n vel zit, komt tot spel en ontwikkelt zich spelenderwijs.

2. Een kind ontwikkelt zich wanneer hij betrokken speelt

Een kind leert wanneer het betrokken is, dat wil zeggen wanneer een activiteit aansluit bij de interesse en het ontwikkelingsniveau van het kind. We vinden het belangrijk dat het aanbod op het gebied van activiteiten, maar ook tijdens het meespelen op de groep of tijdens de eet-momenten, afgestemd is op het kind.

Een kind dat betrokken speelt, speelt met intensiteit. Het kind gaat volledig op in het spel en is moeilijk af te leiden. Aan zijn mimiek en houding is te zien dat hij geconcentreerd is. Zijn spel is niet routinematig, maar gevarieerd.

Betrokkenheid is een proces, het staat niet vast en is niet leeftijdgebonden. De kunst is om bij ieder kind te ontdekken wat ervoor zorgt dat een kind betrokken kan spelen. Wanneer kinderen in de groep regelmatig niet betrokken zijn, moet dit gezien worden als aanwijzing dat het aanbod aangepast moet worden.

3. Een kind ontwikkelt zich wanneer hij wordt uitgedaagd: de zone van de naaste ontwikkeling

Het laten aansluiten van wat je aanbiedt als pedagogisch medewerker op het ontwikkelingsniveau van het kind, is een uitdagende klus. Wanneer een kind betrokken is, wil je hem graag uitdagen en iets nieuws leren. Het is belangrijk om goed te observeren waar het kind staat in zijn ontwikkeling, zodat je ook weet wat de volgende stap in zijn of haar ontwikkeling is. Je weet wat het kind al kan (waar het kind al vaardig in is) en je weet wat de volgende stap in de ontwikkeling is.

Het betrokken kind uitdagen kan door de activiteit (of welk moment op de dag dan ook) uit te breiden naar het stukje wat het kind nog niet kan. We noemen dit gebied ook wel de zone van de naaste ontwikkeling. Dit is een term die bedacht is door de pedagoog Vygotsky. Het kind maakt kennis met iets nieuws dat jij aangeboden hebt en kan oefenen om deze vaardigheid uiteindelijk op zijn eigen tempo onder te knie te krijgen. Het kind wordt uitgedaagd om zich verder te ontwikkelen, met ondersteuning van de pedagogisch medewerker.

4. Een kind ontwikkelt zich wanneer er ruimte is voor het nemen van eigen initiatief (kinderparticipatie)

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

Kinderparticipatie op de BSO bestaat uit samen denken, samen beslissen, allemaal meedoen en samen verantwoordelijk zijn. De pedagogisch medewerkers en de kinderen zijn gelijkwaardige partners in de groep. De pedagogisch medewerker ontkent daarmee niet meer kennis en ervaring te hebben dan de kinderen, maar zet deze in om samen met hen de doelen van de kinderen te bereiken.

Kinderparticipatie is het proces waarin wensen en meningen op elkaar afgestemd worden. De kinderen kunnen onderling overleggen en een initiatief neerleggen bij de pedagogisch medewerker. Hij of zij zal openstaan voor dit initiatief en meedenken met de kinderen op welke manier dit mogelijk te maken. Het bevorderen van kinderparticipatie is een belangrijk doel. De kinderen merken dat de pedagogisch medewerkers op hen vertrouwen en dit versterkt hun zelfvertrouwen. Meedoen en meedenken bevordert de zelfstandigheid en het creatief denken, afstemmen met pedagogisch medewerkers en leeftijdgenoten. Daarnaast zorgt het ervoor dat een groep een gemeenschap wordt: regels en afspraken worden samen gemaakt en hierdoor ook 'eigen', in plaats van opgelegd.

6.2 Pedagogisch aanbod:

Pedagogisch medewerkers stimuleren verschillende persoonlijke competenties

'de motorisch/zintuiglijke competenties'

De kinderen krijgen de ruimte om de omgeving te ontdekken en zo hun motoriek en zintuigen te ontdekken. De omgeving is veilig, maar uitdagend ingericht. De pedagogisch medewerker speelt actief mee, is voorbeeldstellend in het plezier hebben in het bewegen en reageert positief op de kinderen. De jongste kinderen kunnen veel oefenen en herhalen. In het activiteitenaanbod worden kinderen begeleid bij het opzoeken van hun grenzen, de pedagogisch medewerker werkt kindvolgend.

Voor het ontwikkelen van de grote motoriek is regelmatig buitenspelen essentieel.

Oudere kinderen vinden het fijn om een competitief element aan het bewegen/ buitenspelen toe te voegen en de mogelijkheid te hebben sporten te beoefenen.

'de taal en communicatieve competenties'

De vier tot zeven jarigen raken in deze leeftijd geïnteresseerd in letters, boeken en zelf schrijven. De oudere kinderen, die kunnen lezen, zetten deze vaardigheid in om allerlei zaken te weten te komen. De oudste kinderen hebben het lezen en schrijven goed onder de knie en raken geïnteresseerd in onderwerpen die zij zelf niet kennen, die verder weg liggen van hun leefwereld. Een voorbeeld van het bevorderen van de taal- en communicatieve competentie is het in elkaar zetten van een bso-krantje. De pedagogisch medewerker begeleidt dit proces, het idee komt bij voorkeur van een kind of is door de pedagogisch medewerkers bedacht. De pedagogisch medewerker laat de kinderen zelf brainstormen over hoe dit aan te pakken en ondersteunt bij bijvoorbeeld de taakverdeling, zorgt dat ieder kind dat mee wil doen betrokken wordt op zijn niveau. Een jonger kind kan bijvoorbeeld een tekening of foto's maken en geïnterviewd worden, een ouder kind kan tekst schrijven/ typen, interviewen en werken aan de lay-out. De pedagogisch medewerker ondersteunt bij het voorzien in materialen en de uitwerking en zorgt dat het project haalbaar is en wordt afgerond.

Een ander voorbeeld is het houden van een vergadering om bijvoorbeeld een thema of vakantie voor te bereiden. Er kan een woordspin gemaakt worden om ideeën op te doen. Kinderen mogen ideeën opschrijven of tekenen. De pedagogisch medewerker zorgt dat er een gesprek ontstaat rondom het thema. Ook zorgt zij

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

ervoor dat iedereen betrokken wordt bij het gesprek en input kan leveren. Zij vat het gesprek samen en zorgt dat er afspraken gemaakt worden waar zij en de kinderen mee verder kunnen.

'cognitieve competenties en gecijferdheid'

Pedagogisch medewerkers grijpen kansen tijdens de dagelijkse handelingen om cognitieve competenties te stimuleren. Daarnaast creëren zij kansen door activiteiten te organiseren rondom denken en gecijferdheid. Te denken valt aan activiteiten met betrekking tot reflecteren, redeneren, denken en voorspellen, tellen, meten, wegen, bouwen. Voorbeelden van het spelenderwijs stimuleren van deze competentie zijn bijvoorbeeld het doen van een spelletje zoals kleurentorentje, mens erger je niet of stratego. Tijdens een begeleide activiteit speelt de pedagogisch medewerker mee en begeleidt het spel. Zij introduceert het spel en licht de regels toe of herhaalt deze wanneer nodig. Tijdens het spel benoemt zij de genomen stappen en vraagt kinderen welke stappen zij nog meer hadden kunnen nemen. Zij begeleidt ook het sociale aspect, betreft alle kinderen en geeft hen ruimte om eigen keuzes te maken in het spel.

Een ander voorbeeld van het stimuleren van de cognitieve competentie kan het bouwen zijn met verschillende materialen, met een opdracht of in wedstrijdvorm. Ook hierbij kan het idee van een opdracht als 'laten we voertuigen uit de ruimte bouwen' bij voorkeur bij de kinderen zijn ontstaan. De kinderen krijgen ruimte om de opdracht op eigen wijze in te vullen en verschillende materialen te gebruiken. De pedagogisch medewerker verzorgt voldoende verschillende materialen, kan zelf iets bouwen of platen of filmpjes van ruimteschepen laten zien. Zij stimuleert kinderen ook om van het gebaande pad af te wijken, en laat ruimte om eigen invulling te geven aan de opdracht. Zij zorgt voor sociale attentie tijdens de opdracht, en stimuleert kinderen elkaar te helpen als iets niet lukt.

'expressieve en beeldende competenties'

Op de buitenschoolse opvang is er de mogelijkheid om in aanraking te komen met allerlei soorten kunst. Kinderen kunnen zichzelf uiten in expressieve en beeldende activiteiten waarbij het kind zoveel mogelijk de ruimte krijgt om zelfstandig naar een eigen resultaat te werken. Het proces staat centraal, er is geen kant-en-klaar resultaat beschikbaar.

Op de BSO is volop materiaal beschikbaar waarmee de kinderen creatief bezig kunnen zijn. De kinderen kunnen dit zelf pakken en hiermee aan de slag gaan.

Daarnaast vinden er begeleide activiteiten plaats waarbij de kinderen te maken krijgen met kunst, muziek, dans en bijvoorbeeld foto's.

Een voorbeeld hiervan is het opvoeren van een toneelstuk. Bij voorkeur dragen de kinderen zelf dit idee aan. De pedagogisch medewerker ondersteunt de kinderen in het proces. Hij of zij laat hen zelf nadenken over wat er allemaal nodig is en vult zo nodig aan. De kinderen kunnen het toneelstuk zelf bedenken en opvoeren. Dit kan in één middag gebeuren, maar kan ook wat groter uitgevoerd worden door bijvoorbeeld ouders uit te nodigen. Kostuums kunnen zelf gemaakt of uitgekozen worden. Muziek of liedjes kunnen bedacht of uitgezocht worden. De pedagogisch medewerker monitort het proces en helpt wanneer de kinderen vastlopen. Hij of zij daagt de kinderen uit door hen zelf te laten nadenken, vragen te stellen en begeleidt hierbij het denkproces van de kinderen. De pedagogisch medewerker zorgt ervoor dat de kinderen zich kunnen uiten en helpt hen hun ideeën te realiseren.

Een ander voorbeeld is het begeleiden van een schilderactiviteit. De pedagogisch medewerker zorgt voor de materialen, bijvoorbeeld, verf, zand, doeken of groot papier, rollers, kwasten, et cetera. Hij of zij zorgt voor ruimte waar de kinderen zich vrij kunnen bewegen of veel ruimte hebben aan tafel en laat hen kiezen hoe zij willen werken. De kinderen kunnen alle materialen gebruiken om te schilderen en kiezen zelf wat én of het

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

iets wordt (deze activiteit is een voorbeeld, er kan ook gericht gekozen worden voor een onderwerp). De pedagogisch medewerker kan kinderen uitdagen door hen vragen suggesties te doen hoe met de materialen om te gaan (mengen, sprayen etc), maar laat de kinderen ook vrij. Hij of zij introduceert de activiteit, monitort het proces, zorgt dat alle kinderen betrokken zijn en begeleidt bij het afronden en opruimen.

De pedagogisch medewerker zorgt voor een ontwikkelingsgericht aanbod

Gedurende de hele dag werken kinderen aan de verschillende competenties. Dit gebeurt spelenderwijs en spontaan en in een ongedwongen sfeer. Kinderen ontwikkelen zich van nature, wanneer zij betrokken spelen en het aanbod aansluit op hun interesse en ontwikkelingsniveau.

De pedagogisch medewerker speelt een sleutelrol in het aanbod dat de kinderen krijgen op het gebied van de persoonlijke en sociale competenties. Zij houden het overzicht over de groep, volgen kinderen in hun ontwikkeling en passen hun aanbod hierop aan.

'Activiteitenbeleid'

Pedagogisch medewerkers plannen en bedenken activiteiten, waarbij alle competenties van kinderen worden gestimuleerd. Alle competenties komen in één week aan bod, waardoor geborgd is dat de kinderen een gevarieerd aanbod krijgen aan activiteiten waarbij gewerkt wordt aan het stimuleren van de persoonlijke en sociale competenties.

Kinderen worden door al die verschillende activiteiten op alle ontwikkelingsgebieden uitgedaagd, om speel/leerervaringen op te doen. Het activiteiten-beleid wordt aangepast aan de verschillende situaties waar met kinderen wordt gewerkt.

'Kindvolgsysteem'

TintelTuin biedt ieder kind de aandacht en zorg die het nodig heeft. Pedagogisch medewerkers kijken goed naar de kinderen, hierdoor kunnen ze hun aanpak afstemmen op de behoeftes en mogelijkheden van de kinderen afzonderlijk en als groep. Gedurende de tijd dat het kind bij ons is wordt de ontwikkeling goed gevolgd.

We willen graag weten of het kind zich prettig voelt, of de ontwikkeling goed verloopt en onze medewerkers zijn alert op signalen die erop duiden, dat er zorgen zijn rondom een kind.

Bij het brengen (tijdens de vakantieopvang) en halen is er gelegenheid om met ouders te praten over het kind. Naast deze korte momenten van overleg, vinden wij het belangrijk om af en toe uitgebreider de tijd te hebben om met ouders te praten over de ontwikkeling van het kind.

Minimaal één keer per jaar vult de pedagogisch medewerker voor een kind het formulier 'Welbevinden' in. Aan de hand van dit ingevulde formulier voeren we 15 minuten gesprekken met ouders. Tijdens deze oudergesprekken wisselen we met ouders informatie uit over de ontwikkeling en het welzijn van kinderen. Deze informatie zetten wij op de groep in om ons aanbod beter op de kinderen af te stemmen.

De pedagogisch medewerker heeft oog voor opvallend gedrag:

Wanneer gedrag van een kind opvalt in de groep, kan dit verschillende oorzaken hebben. Een kind zit niet lekker in zijn vel, er speelt iets thuis of een kind is zeer gevoelig voor prikkels bijvoorbeeld. De oorzaken kunnen in de omstandigheden zitten of in het kind zelf. De pedagogisch medewerker signaleert opvallend

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

gedrag, meldt dit bij ouders en de locatiemanager start wanneer nodig het protocol opvallend gedrag op. Ouders worden in alle stappen van dit protocol betrokken en om toestemming gevraagd wanneer nodig. Het gedrag van het kind en de omstandigheden worden zo goed mogelijk in kaart gebracht, waarbij ook oog is voor signalen van kindermishandeling. Wanneer nodig wordt de meldcode kindermishandeling in werking gezet. Er wordt een handelingsplan opgesteld met acties om het kind te ondersteunen. Dit kan variëren van afspraken maken over het handelen op de groep tot het inzetten van externe instanties.

Het inzetten van externe instanties kan gebeuren nadat er intern al actie is ondernomen op de groep om het opvallend gedrag te verbeteren, maar dit hoeft niet (bij een acute situatie, of de acties worden tegelijk op de groep ingezet en extern bijvoorbeeld). Intern kan een beroep worden gedaan op de pedagogisch coach voor een observatie en eventueel een advies over hoe om te gaan met het opvallend gedrag op de groep. Er is (met toestemming van ouders) contact met school over dit proces. Het doel is altijd om te zorgen dat het kind zich zo optimaal mogelijk kan ontwikkelen.

Ouders worden betrokken in het opstellen van acties die het opvallend gedrag moeten verbeteren. Het kan zijn dat de BSO na het opstellen van deze acties concludeert dat er meer informatie of hulp nodig is. Ook hierbij wordt school betrokken wanneer ouders toestemmen.

In het geval van de BSO zijn er verschillende vormen van samenwerking mogelijk met school. Op IKC's zijn er vaak afspraken rondom intensieve samenwerking bij het begeleiden van een kind.

Als blijkt dat het kind gebaat is bij meer hulp of er is meer informatie nodig, wordt er gekeken door ouders en de locatiemanager welke hulp er nodig is. Pedagogisch medewerkers worden hier nauw in betrokken.

Er wordt informatie opgevraagd, bijvoorbeeld bij school of bij instanties als deze al ingezet zijn en bekend zijn, met toestemming van ouders. En/of er wordt hulp ingezet, bijvoorbeeld door contact te leggen met een Ouder-Kind Adviseur of andere vorm van opvoedhulp of instantie. Het komt ook vaak voor dat school het initiatief tot het inzetten van hulp verder inzet, waarbij de BSO dan nauw betrokken blijft.

Het stimuleren van de ontwikkeling van de executieve vaardigheden:

Executieve vaardigheden zijn vaardigheden die belangrijk zijn voor betekenisvol en doelgericht gedrag. Een kind met goed ontwikkelde executieve vaardigheden kan bewuste en doelgerichte reacties geven op zijn omgeving, reageert niet op de 'automatische piloot'.

Het ontwikkelen van executieve vaardigheden is belangrijk voor de cognitieve, sociale en psychologische ontwikkeling van een kind, maar ook een belangrijke voorspeller van schoolsucces en welbevinden. Kinderen worden niet geboren met executieve vaardigheden, deze ontwikkelen zij in de loop der jaren. De ontwikkeling van deze vaardigheden is een traag proces, tot in de volwassenheid zijn deze vaardigheden in ontwikkeling. De omgeving speelt een grote rol bij de ontwikkeling van deze vaardigheden.

De drie belangrijkste executieve vaardigheden zijn in inhibitie, cognitieve flexibiliteit en werkgeheugen

'Inhibitie'

het vermogen om op een bepaalde manier te reageren op een bepaalde gedachte of impuls, afremmen van gedrag voordat men reageert, nadenken over gevolg van actie (bijvoorbeeld wachten in een rij, speelgoed opruimen terwijl men liever zou blijven spelen)

'Cognitieve flexibiliteit'

Het vermogen om gedrag of gedachten aan te passen aan veranderende eisen of prioriteiten of perspectieven (bijvoorbeeld gedrag aanpassen naar situatie: thuis, kinderdagverblijf, speeltuin)

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

'Werkgeheugen'

Vermogen om informatie vast te houden, terwijl het kind mentale complexe taken uitvoert (bijvoorbeeld een vraag onthouden terwijl men nog informatie ontvangt van een leerkracht of pedagogisch medewerker).

Andere executieve functies zijn het stellen van doelen, het maken en evalueren van plannen, het oplossen van problemen en plannen van gedrag.

De manier waarop je omgaat met emotie, motivatie en de drie executieve vaardigheden noemen we zelfregulatie. Een voorbeeld van zelfregulatie is wanneer je jezelf probeert te kalmeren in een frustrerende situatie, in plaats van te gaan gillen en met spullen gooien.

Pedagogisch medewerkers hebben kennis van de executieve vaardigheden en stemmen hun handelen en verwachtingen af op de leeftijd van het kind. Zij houden er rekening mee dat er op een schooldag veel gevraagd is op dit gebied en er wellicht ruimte nodig is om bij te komen van de schooldag.

Het stimuleren van een brede ontwikkeling:

Kinderen voorbereiden op vandaag en op de 'dag van morgen', waarvan je niet weet hoe die eruit ziet, vraagt om een bijpassende brede context.

Pedagogisch medewerkers hebben in interactie met de kinderen, gedurende de dag nadrukkelijk aandacht voor de onderwerpen natuur en maatschappij en de 21^e eeuwse vaardigheden, als belangrijke pijlers voor een brede ontwikkeling. Ze spelen een rol bij de keuze van concrete activiteiten en (digitale) middelen en zijn terug te zien in de speel-leeromgeving.

'Natuur'

Kinderen ervaren gedurende de dag, zowel binnen- als buiten, hoe zij zich verhouden tot de natuur. De natuur biedt een vrijwel oneindige hoeveelheid materiaal en indrukken aan kinderen om te leren en te ontwikkelen. Het biedt allerlei onverwachte – en niet bedachte variaties. Pedagogisch medewerkers ondersteunen het spontane leren door ontmoeting en ervaring met de natuur.

'Maatschappij'

Onze kinderen groeien op in een democratische maatschappij. Op de voorschoolse voorziening leren ze democratische waarden als samen delen, elkaar helpen, samen conflicten oplossen. Ze leren ook omgaan met verschillen, rekening houden met elkaar en goede manieren.

'21^e eeuwse vaardigheden'

De vaardigheden creativiteit, kritisch denken, probleemoplossend vermogen, communiceren, samenwerken, sociale en culturele vaardigheden, zelfregulering en digitale geletterdheid, worden essentieel geacht voor een goede voorbereiding op de toekomst.

Er is een rijke speelleeromgeving: binnen- en buitenruimtes en materiaal'

De binnen- en buitenruimtes bieden mogelijkheden voor samen en alleen zijn, voor rust en actie. Elke groepsruimte biedt mogelijkheden om te spelen en activiteiten uit te voeren. Op de meeste locaties hebben we daarnaast gezamenlijke ruimtes zoals een hal, gang of extra ruimte. Kinderen van verschillende groepen kunnen elkaar daar ontmoeten.

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

'Binnen'

Op onze locaties is onze positieve benadering van de kinderen te zien in de ruimtes binnen en buiten. De kleuren en de materialen zijn rustgevend en sfeervol. We houden rekening met de fysieke veiligheid en gezondheid van kinderen en personeel: zo wordt er gelet op een goed binnenklimaat en op veilige afwerking en inrichting van de gebouwen. Ook spelmateriaal voldoet aan veiligheidseisen. We vinden het belangrijk dat de kinderen bij ons veel kunnen beleven en hun eigen grenzen durven verkennen. Daarom zijn we steeds op zoek naar een evenwicht tussen de uitdaging die kinderen nodig hebben en de veiligheid die we ze willen bieden.

De ruimtes en de inrichting zijn ingesteld op het versterken van de zelfstandigheid van de kinderen. Speelgoed is overzichtelijk opgeborgen, zodat kinderen het zelf kunnen vinden en kunnen helpen met opruimen. Regelmatig wordt het spelmateriaal gescreend en afgestemd op wat kinderen nodig hebben.

De ruimte is ingedeeld in overzichtelijke speelhoeken, die ervoor zorgen dat kinderen de geborgenheid voelen om helemaal op te gaan in het spel. In de hoeken zijn verschillende soorten spelmateriaal aanwezig. Er is speelgoed aanwezig, maar ook open materialen en spullen uit de echte wereld.

Het spelmateriaal kan zelf door de kinderen uitgekozen, gepakt en weer opgeruimd worden.

Kinderen worden gemotiveerd om iets te kiezen dat zij nog niet kennen, maar hebben altijd de ruimte om te kiezen voor iets dat voor hen bekend en veilig is.

De groepsruimte heeft een flexibele speelplek die gemakkelijk aangepast kan worden om aan te sluiten op de interesse van de kinderen op dat moment of een thema.

'Buiten'

Wij zien de buitenruimte als onderdeel van de totale speelruimte. Buiten spelen biedt extra mogelijkheden: voelen van de elementen (de wind in je haar), lekker rennen, andere kinderen ontmoeten, ravotten en schreeuwen zonder een ander tot last te zijn. Er is gelegenheid om te klimmen en te stampen en om met andere kinderen te spelen. Kinderen hebben de mogelijkheid om zich te verstoppen, om fantasiespel te spelen en om samen plannen uit te voeren.

In contact komen met de natuur is bij TintelTuin belangrijk: de buitenruimte is zo ingericht dat er van alles te beleven valt op gebied van omgang met dieren en planten, variërend van een voederplank voor de vogels tot een verstopplek in een wilgenbosje.

Ook buiten hebben kinderen de mogelijkheid om zelf spelmaterialen uit te kiezen, te pakken en op te ruimen. Er is materiaal aanwezig dat verschillende soorten spel stimuleert.

6.3 Resultaat

Kinderen ontwikkelen spelenderwijs de persoonlijke competenties, die belangrijk zijn voor de ontwikkeling op latere leeftijd en schoolsucces. Kinderen worden ondersteund door de pedagogisch medewerkers op een positieve manier. Zij leren waar hun talenten liggen en krijgen ruimte deze te ontplooiën. Kinderen komen tegen wat hen moeite kost en welke hulp zij nodig hebben om een stapje verder te komen. Het zelfbeeld wordt op een positieve manier gestimuleerd doordat zij zich competent voelen.

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

7: Het bevorderen van sociale competentie (doel 3)

Kinderen kijken graag naar elkaar, ze imiteren elkaar en leren van en met elkaar. Het samen spelen geeft de kinderen heel veel mogelijkheden om te leren samenleven en wij stimuleren de kinderen om elkaar te helpen. Er zijn vaste, gezellige groepsrituelen bij eten en drinken en verjaardagen vieren. Het samen spelen in kleine en grotere groepen wordt actief door pedagogisch medewerkers gestimuleerd.

7.1 Behoeft van kinderen

1. Een kind voelt zich veilig en geborgen op de groep

Kinderen voelen zich prettig in de groep, als ze zich veilig voelen en zich deel voelen van de groep. Daarom is in de groepen veel aandacht voor de sociale attentie, de aandacht voor elkaar.

2. Zelf ontdekken en oefenen van sociale interacties/samen spelen

Kinderen zijn al vanaf de babyleeftijd sociale wezens. Het oefenen van de sociale competentie gaat het best als kinderen de ruimte krijgen om door met elkaar te zijn, met elkaar te leren omgaan. Sociaal gedrag ontwikkelt zich door interacties. Tijdens het spelen ontdekken zij wat er gebeurt als zij met elkaar ruzie maken, te bezig of juist te verlegen zijn.

3. Samen met andere kinderen spelenderwijs de wereld ontdekken

Het is belangrijk dat kinderen met leeftijdgenoten in een groep zitten. Kinderen herkennen dan veel in elkaar en zien elkaar eerder als gelijkwaardig.

4. Sociale interacties met pedagogisch medewerker

De pedagogisch medewerker zorgt voor een stuk veiligheid voor de kinderen. De kinderen vallen terug op de pedagogisch medewerker als zij ergens niet uit komen. De pedagogisch medewerker grijpt zelf in wanneer zij ziet dat de kinderen ondersteuning nodig hebben. De pedagogisch medewerker is een voorbeeld voor de kinderen op het gebied van sociaal gedrag, zij laat gedrag zien dat geïmiteerd kan worden door de kinderen.

7.2 Pedagogisch aanbod

De pedagogisch medewerker laat voorbeeldgedrag zien dat overgenomen kan worden door de kinderen.

Kinderen zijn gevoelig voor wat oudere kinderen en volwassenen doen. Door dit na te doen en deel te nemen aan gezamenlijke activiteiten en dagelijkse bezigheden kunnen zij hiervan leren hoe zoiets werkt en dit later zelf proberen. Op deze manier leren kinderen van volwassenen en van elkaar. Het is belangrijk dat pedagogisch medewerkers gewenst voorbeeldgedrag laten zien, dat de kinderen kunnen imiteren.

De pedagogisch medewerker begeleidt interacties tijdens spel wanneer nodig:

De pedagogisch medewerker heeft kennis over de sociale ontwikkeling van kinderen. Omdat kinderen sociaal gedrag vooral leren door te doen, biedt zij hen zoveel mogelijk ruimte hiervoor. Zij laat kinderen zoveel mogelijk zelf met elkaar omgaan en botsingen oplossen. Zij observeert de kinderen en weet wanneer de kinderen ondersteuning nodig hebben of er zelf uit komen. Zij biedt ondersteuning wanneer nodig en vraagt de kinderen wanneer mogelijk zoveel mogelijk om zelf oplossingen aan te dragen. Waar nodig, begeleidt zij

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

het samen spelen door bijvoorbeeld de behoefte van een kind te verwoorden, zodat een ander kind dit begrijpt.

Er is aandacht voor omgaan met conflicten. Kinderen worden begeleid in het verwoorden wat ze willen en wat niet. Pedagogisch medewerkers kijken eerst of kinderen samen tot een oplossing kunnen komen. Het oplossen van een botsing met een ander kind is een belangrijke leerervaring. Als kinderen er niet samen uitkomen, kan de pedagogisch medewerkers hen vragen naar oplossingen, zoals om de beurt, ruilen, of samen met iets spelen. Kinderen leren hierdoor spelenderwijs dingen als: je in een ander kunnen verplaatsen, even wachten, delen, verantwoordelijkheid dragen. Uiteraard grijpen de medewerkers in, als ze zien dat de emotionele of fysieke veiligheid van kinderen in gevaar komt.

7.3 Resultaat

Kinderen ontwikkelen sociale vaardigheden die voor de rest van hun leven belangrijk zijn. Zij ontdekken wat hun positie in een groep is en hoe zij daar mee om kunnen gaan.

Er wordt geleerd om vrienden te maken, maar er wordt ook ontdekt hoe vriendschappen kunnen veranderen of overgaan. De kinderen leren omgaan met de emoties die komen kijken bij sociale interacties.

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

8: Socialisatie door overdracht van algemeen aanvaarde normen en waarden (doel 4)

TintelTuin biedt een omgeving waar kinderen worden opgevoed, naast hun thuismilieu. Daarbij is socialisatie of culturalisatie, overdracht van normen en waarden een vanzelfsprekend onderdeel. Pedagogisch medewerkers leren de kinderen oog te hebben voor andere kinderen (sociale attentie). Belangrijk is ook de aandacht en waardering voor onderlinge verschillen en overeenkomsten. We leren kinderen rekening te houden met zowel de eigen belangen als die van een ander volgens de waarden en normen die in de samenleving gelden.

Pedagogisch medewerkers proberen een brug te slaan tussen het kind op onze groep en de thuissituatie, door contact te onderhouden met ouders en het gesprek aan te gaan over ontwikkeling en opvoeding.

8.1 Behoeft van kinderen

1. Elk kind voelt zich veilig en geborgen op de groep

Een kind voelt zich prettig, wanneer het zich veilig en geborgen voelt. Wanneer een kind voelt dat hij welkom is en gezien wordt voor wie hij is, zorgt dit voor een veilig gevoel.

2. Elk kind maakt zich de geaccepteerde normen en waarden eigen

Kinderen moeten worden gestimuleerd om op een open manier kennis te maken met de algemeen aanvaarde normen en waarden in de samenleving. De manier waarop wordt afgestemd van de leeftijd van het kind.

3. We hebben respect voor elkaar

Om bij te dragen aan een goed zelfbeeld van de kinderen en om hen te stimuleren deze waarde eigen te maken, wordt een ieder gezien voor wie hij is een geaccepteerd zoals hij is. Er wordt op een respectvolle manier met elkaar omgegaan, zodat kinderen zien dat dit belangrijk is om uit te stralen naar anderen.

4. Kennis maken met de verschillen tussen kinderen

Ieder kind is uniek. We zijn gelijkwaardig aan elkaar en wanneer kinderen kennis maken met verschillen op allerlei gebieden kan dit hun kijk op de wereld verbreden. Kennis maken met verschillen is belangrijk voor de ontwikkeling van een kind. Kennis maken met diversiteit op allerlei gebieden zorgt ervoor dat kinderen hiervoor openstaan en er met respect mee omgaan.

5. We streven naar/werken aan inclusieve opvang

Als een kind binnen TintelTuin wordt opgevangen, maakt hij of zij deel uit van een leefgemeenschap. Binnen deze gemeenschap neemt het kind een plekje in, of wordt het kind een plekje toegewezen. Binnen TintelTuin streven we ernaar dat elk kind meetelt, dat we elk kind zien als uniek en gelijkwaardig.

Pedagogisch medewerkers observeren met een open blik en zijn alert op buitensluiting. Hiervoor is nodig dat pedagogisch medewerkers zich bewust zijn van hun eigen opvattingen, van wat geldt als 'normaal' en hoe zij omgaan met zaken die hiervan afwijken.

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

8.2 Pedagogisch aanbod

De pedagogisch medewerker laat voorbeeldgedrag zien:

Pedagogisch medewerkers observeren de kinderen als groep met een open blik en zijn alert op buitensluiting. Hiervoor is nodig dat pedagogisch medewerkers zich bewust zijn van hun eigen opvattingen, van wat geldt als 'normaal' en hoe zij omgaan met zaken die hiervan afwijken.

Zij gaan respectvol om met de kinderen en met elkaar, zonder hiërarchie. De pedagogisch medewerker ziet de verschillen tussen kinderen als positieve toevoeging aan de groep.

Het overdragen van normen en waarden wordt afgestemd op de leeftijd van het kind:

Het doorgeven van normen en waarden heeft tijd nodig. Cognitief kan een heel jong kind al groepsregels en omgangsregels begrijpen, maar kinderen bezitten nog niet de vaardigheid zich hier altijd aan te houden. Bij TintelTuin is de ontwikkeling van een kind op dit gebied bekend en stemt de pedagogisch medewerker het handelen hierop af.

Organiseren van manieren om kennis te laten maken met verschillen tussen kinderen:

Bij TintelTuin worden verschillen binnen de groep gezien als positieve toevoeging. Binnen het groepsproces wordt ruimte geboden om recht te doen aan deze verschillen. Een voorbeeld hiervan is ruimte bieden aan kinderen die extra veel beweging nodig hebben. Ook organiseert de pedagogisch medewerker momenten waarop bijvoorbeeld aandacht wordt besteed aan bepaalde culturen, talen of tradities.

De pedagogisch medewerker werkt aan inclusieve opvang:

Binnen de groep kunnen situaties ontstaan waarbij bepaalde kinderen worden buitengesloten. De pedagogisch medewerker heeft hier aandacht voor en probeert kinderen op de groep te betrekken op een natuurlijke manier. Voorbeelden hiervan kunnen zijn om voor te stellen met de hele groep een spelletje te doen of aandacht te hebben voor deze kinderen tijdens groepsmomenten, zoals aan tafel.

8.3 Resultaat

Op deze manier wordt gewerkt aan democratie en burgerschap. Op een positieve en natuurlijke manier maken kinderen kennis met de geaccepteerde normen en waarden en maken zich deze op hun eigen tempo eigen. Zij zien hoe respectvol met elkaar wordt omgegaan, wat bijdraagt aan een positieve sfeer in de groep en ter voorkoming van pestgedrag. Door positieve aandacht te hebben voor elkaar en verschillen te zien als toevoeging, wordt een positief zelfbeeld van de kinderen gestimuleerd.

9: Ouders

In haar kinderopvang levert TintelTuin een bijdrage aan de ontwikkeling en opvoeding van kinderen. Maar dit doen wij natuurlijk niet alleen, een groot deel van de opvoeding vindt plaats in de thuissituatie. Ouders zijn de primaire opvoeders van de kinderen.

In het werken met kinderen zijn ouders dus een onmisbare schakel. TintelTuin hecht veel waarde om -met het kind als gezamenlijk uitgangspunt- goed contact te hebben met ouders en samen te werken. Dit doen wij op de volgende manieren:

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

'Kennis delen'

Onze locaties zijn laagdrempelig en hebben daardoor ook een sociale functie. Tijdens het brengen en halen van de kinderen kunnen ouders andere ouders ontmoeten en ze kunnen hun ervaringen uitwisselen over de ontwikkeling en opvoeding van de kinderen. Daarbij heeft TintelTuin expertise over hoe kinderen ontwikkelen. Ouders kunnen altijd bij medewerkers terecht met vragen over de opvoeding van hun kinderen.

'Relatie'

We werken actief aan het opbouwen van een goede relatie met ouders. Ouders moeten zich vanaf het begin welkom voelen. In ons contact met ouders zijn we open en communicatief. We vragen naar de verwachtingen van ouders. We zijn respectvol en geïnteresseerd in de dingen die ouders belangrijk vinden in de opvoeding van hun kind en indien mogelijk houden we hier rekening mee. Daarbij zoekt TintelTuin een balans tussen de belangen van ouders en het kind en wordt gekeken naar de praktische haalbaarheid en het algemene belang. Regelmatig nemen wij tijdens de dagelijkse breng- en haalmomenten de tijd om even met ouders te praten en te vertellen wat het kind gedaan heeft die dag. Dan is er ook gelegenheid om iets te laten zien, of te vertellen over onze pedagogische aanpak van het kind.

Soms zijn er ook moeilijke onderwerpen, zoals problemen in gedrag, ontwikkeling of aanpak van het kind. Deze onderwerpen schuwen wij niet, maar we proberen hierover in een sfeer van vertrouwen met ouders te communiceren. Waar sprake is van onduidelijkheid over onze pedagogische aanpak willen wij onze keuzes toelichten en met ouders komen tot een aanpak die zowel tegemoet komt aan hun wensen als aan het welbevinden en de ontwikkeling van het kind. Waar die geschaad dreigen te worden, kiezen wij voor de belangen van het kind.

'Informatie'

We betrekken ouders bij het kind door het geven van relevante informatie over het welbevinden en de ontwikkeling van het kind. Daarnaast geven we algemene informatie over opvoeden en ontwikkelen. We hangen onze weekprogramma's op, zodat ouders zien welke activiteiten we doen en waarom we dat doen. Bij sommige (anderstalige) ouders is het soms moeilijk om de informatie over te dragen. Deze ouders vinden het wellicht prettiger om te zien hoe wij omgaan met de kinderen, dan is het ook mogelijk dat zij meedraaien in de groep, of meehelpen bij activiteiten.

'Ouderbetrokkenheid'

Vanuit deze basis hopen we ook te komen tot een goede vorm van ouderbetrokkenheid. Uit onderzoek is gebleken dat een actieve rol van ouders bij de ontwikkeling van het kind een succesfactor is in het slagen van stimuleringsprogramma's. Kinderen profiteren van een ondersteunend en stimulerend gezinsklimaat, waarbij ook thuis sprake is van een lerende omgeving en het aanbieden van activiteiten zoals voorlezen, zingen, rijmen.

10: Pedagogisch Kwaliteitssysteem

Binnen TintelTuin wordt gewerkt met de methode Pedagogisch Actief. In deze methode worden in de volgorde van de dag, de pedagogische acties beschreven. Hoewel alle pedagogisch medewerkers hun eigen kleur geven aan het werken met kinderen, bevordert deze methode dat kinderen in verschillende situaties ervaren dat de volwassenen om hen heen, allen dezelfde (opvoed)taal spreken.

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

Dit pedagogisch beleid geeft de kaders aan voor het pedagogisch handelen van onze medewerkers. Maar het werken met kinderen is mensenwerk. Net als de kinderen zijn al onze pedagogisch medewerkers uniek en verschillend, met allen hun eigen werkwijze en kwaliteiten. Verschillen mogen er zijn, maar TintelTuin vindt het wel belangrijk dat al onze pedagogisch medewerkers werken vanuit dezelfde pedagogische visie, zodat er een uniforme werkwijze ontstaat. Dit biedt veiligheid en duidelijkheid voor kinderen.

De methode Pedagogisch Actief

Om dit te bereiken heeft TintelTuin de methode 'Pedagogisch Actief' ontwikkeld. In deze methode worden, in de volgorde van de dag, het pedagogisch handelen, de pedagogische acties en uitgangspunten beschreven in termen van concreet en waarneembaar gedrag: 'zo doen we dat hier'. Met de beschrijving van de pedagogische acties krijgen medewerkers een duidelijk beeld van hoe er gewerkt moet worden en waarom. Al onze medewerkers hebben deze boeken.

De senior pedagogisch medewerker

Op de locaties is voortdurend aandacht voor de kwaliteit van het pedagogisch handelen. Daarom is de functie van senior pedagogisch medewerker ingesteld. Op de meeste locaties wordt gewerkt met de methode 'Pedagogisch Actief'. Door middel van coaching on the job ondersteunt de senior de collega's in het werken zoals we dat hebben beschreven in de boeken 'Pedagogisch Actief' (de zogenaamde Pedagogische Acties). De senior instrueert, doet voor, legt uit en licht toe. Maar daarnaast wordt er ook gecontroleerd in hoeverre de collega's de pedagogische acties toepassen en beheersen. Leerpunten die hier uit komen, worden met elkaar besproken, leerdoelen worden geformuleerd en opgenomen in het persoonlijk ontwikkelingsplan.

11: Doorgaande lijn

Voorschoolse voorzieningen, basisonderwijs en naschoolse voorzieningen werken steeds vaker nauw samen en realiseren doorgaande lijnen. Een belangrijk aspect daarbij is de overdracht van kind gegevens zodat professionals beter kunnen aansluiten bij de ontwikkeling van kinderen. De basisschool en de buitenschoolse opvang kunnen dan op tijd inspelen op een eventuele zorgbehoeften de leerkracht/pedagogisch medewerker kan het kind vanaf dag 1 de juiste begeleiding geven.

'De doorgaande lijn vanuit het kinderdagverblijf naar de BSO'

De buitenschoolse opvang ontvangt van kinderen die op een kinderdagverblijf gezeten hebben via het kinderdagverblijf of via de ouder een overdrachtsformulier (getekend door ouders), een observatieverslag en eventuele aanvullende informatie uit het kindvolgsysteem (de documenten kunnen per gemeente verschillen). Deze informatie is op het kinderdagverblijf reeds met ouders besproken en ouders hebben schriftelijk toestemming geven als de BSO deze overdracht ontvangt van het kinderdagverblijf .

Bij zorgkinderen kan er naar behoefte van ouders door een pedagogisch medewerker van het kinderdagverblijf ook een warme overdracht (telefonisch of fysiek) gedaan worden naar de BSO. Tijdens het intakegesprek met de ouder kan de overgedragen informatie en de betekenis hiervan voor de opvang op de BSO besproken worden.

'De doorgaande lijn vanuit de BSO en school'

In de samenwerking tussen TintelTuin en het basisonderwijs is overdracht steeds vanzelfsprekender.

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

Op de kinderdagverblijven van TintelTuin wordt een overdracht gedaan naar zowel school als de buitenschoolse opvang.

Er is eens per jaar afstemming tussen school en de locatiemanager over de geldende afspraken die gemaakt zijn. Deze afspraken omvatten vooral samenwerkingsafspraken en praktische werkafspraken. De locatiemanager houdt school op de hoogte van welke kinderen de buitenschoolse opvang bezoeken. Pedagogisch medewerkers krijgen bij bijzonderheden (die die dag zijn voorgevallen) een overdracht van de leerkracht. De pedagogisch medewerker kan hierdoor aandacht hebben voor en aansluiten bij hetgeen het kind heeft meegemaakt. Ook kan zij hierdoor tijdens het ophalen in haar overdracht naar de ouder benoemen waar zij aandacht aan heeft besteedt en hoe de dag verlopen is.

Bij het opstarten van het protocol opvallend gedrag door de BSO wordt school betrokken indien ouders hierin (schriftelijk) toestemmen. Er kunnen zo samen met de ouder, school en BSO aanvullende afspraken gemaakt worden rond het kind waar zorg om is en afspraken kunnen vanuit een doorgaande lijn worden afgestemd. Op een integraal kindcentrum (IKC) of brede school zijn vaak aanvullende afspraken gemaakt rondom het contact tussen BSO en school. Er wordt bijvoorbeeld samen aan dezelfde thema's gewerkt of de leerkrachten hebben eens in de zoveel tijd overleg met de pedagogisch medewerkers.

12: Pedagogische werkwijze op de BSO locatie

Inleiding

In dit tweede deel van het pedagogisch beleidsplan, besteden we aandacht aan een aantal belangrijke locatie specifieke werkwijzen op de locatie. Dit betreft de werkwijzen:

1: Omvang van de buitenschoolse opvang en samenstelling van de groepen

- 1.1 Werken met basisgroepen
- 1.2 Kind op twee basisgroepen
- 1.3 Samenvoegen van groepen op structurele basis

2. Dagindeling

- 2.1 De verwijzing naar het dagschema uit pedagogisch actief en het dagschema in de praktijk

3. Open deuren en groep overstijgende activiteiten

- 3.1 Algemeen
- 3.2 Kind op een andere groep – incidentele afname van een extra opvang dag op een andere dan de eigen basisgroep

4. Pedagogisch medewerkers en aanvullend personeel

- 4.1 Personeelsinzet gedurende de dag
  - 4.2 Half uur en drie uurregeling – tijden van afwijken op de BKR
  - 4.3 Aanwezige medewerker op de locatie (pm, lm, senior, hh medewerker, administratief ondersteuner, stagiaires)
  - 4.4 Wijze van informeren bij uitvallen van een vaste medewerker(s) en/of andere medewerkers op de groep
- Werken met vaste invalkrachten

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

5. aanbod van materialen en activiteiten in specifieke ruimtes
5.1 Op basis van inrichtingsbeleid ruimtes beschrijven

6. Pedagogisch beleid

6.1 Verwijzing naar deel 1 en pedagogisch actief

6.2 Mentorschap

6.3 Waar vinden ouders informatie over wie de mentor is van hun kind

1. Omvang van de buitenschoolse opvang en samenstelling van de groepen

TintelTuin hanteert de wettelijke kaders voor maximale omvang en leeftijdsopbouw van de basisgroepen, zoals die is vastgesteld in de Wet Kinderopvang en het Convenant Kwaliteit Kinderopvang.

Op de buitenschoolse opvang van TintelTuin worden de kinderen opgevangen in basis groepen. Bij het plaatsen van kinderen op de buitenschoolse opvang wordt rekening gehouden met een evenwichtige samenstelling van de groep. Het aantal kinderen en pedagogisch medewerkers per groep wordt berekend op basis van de leeftijd van de kinderen. Voor het maximaal aantal op te vangen kinderen gelden de ratio's zoals ze zijn te vinden in de rekentool onder de volgende link: <http://1ratio.nl>.

De basisgroep (buitenschoolse opvang waaronder voorschool, naschoolse opvang, vakantieopvang)

TintelTuin vindt het belangrijk dat kinderen de wereld ontdekken vanuit een veilige basis. Daarom zijn alle kinderen van de BSO ingedeeld in een vaste basisgroep. Afhankelijk van het aantal kinderen kan een locatie werken met één of meerdere basisgroepen. Elke basisgroep heeft behoudens ziekte, verlof of vakantie, zo veel mogelijk zijn eigen pedagogisch medewerker(s).

Sommige BSO locaties zijn gekoppeld aan meerdere scholen. Kinderen komen dan soms op verschillende tijden uit school. In dit geval, worden afspraken gemaakt welke pedagogisch medewerker kinderen ophaalt van school en welke medewerker beschikbaar is voor de kinderen bij binnenkomst op de BSO. Kinderen worden begroet en welkom geheten en op er wordt bijgehouden welke kinderen binnen zijn gekomen. Van daaruit gaan zij naar hun eigen basisgroep.

Om de basisgroep voor de kinderen duidelijk herkenbaar te maken, heeft iedere basisgroep zijn eigen naam, kleur of symbool. Dit symbool is weer terug te vinden daar, waar de basisgroep zich bevindt, bijvoorbeeld bij de deur als de basisgroep gebruikt maakt van een vaste ruimte of op de tafel als er zich meerdere basisgroepen in één ruimte bevinden. De basisgroep is letterlijk de basis van waaruit het kind vertrekt en waar het kind op kan terugvallen, daar kan het zijn verhaal kwijt bij de pedagogisch medewerker(s) en ontmoet het de groepsgenootjes en daar vinden de vaste momenten van de dag plaats zoals het neerleggen van de eigen spulletjes en de eet en drinkmomenten.

Leeftijdsopbouw van de basisgroepen

De leeftijdsopbouw en indeling van de basisgroepen, kan per locatie variëren. Op iedere locatie wordt gekozen voor de meest geschikte vorm van groepsindeling. Er kan gewerkt worden met verticale groepen van kinderen in de leeftijd van 4 tot 13 jaar. Basisgroepen kunnen ook per leeftijdsgroep worden ingedeeld in een jonge (midden) en oudere groep. Naast de momenten in de basisgroep, bieden we kinderen alle gelegenheid

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

om te spelen met leeftijdsgenootjes of kinderen uit een andere basisgroep tijdens het vrij spel of tijdens een georganiseerde activiteit.

Plaatsing van het kind op twee basisgroepen

TintelTuin heeft in haar plaatsingsbeleid de ruimte, om kinderen tijdelijk niet één maar twee basisgroepen aan te bieden. Dit kan voorkomen als kinderen bijvoorbeeld op verzoek van ouders op meerdere dagen komen, waarbij er niet op alle gewenste dagen plaats is in dezelfde basisgroep. Na schriftelijke toestemming van de ouders kan (extra) opvang tijdelijk in één andere groep dan de basisgroep van het kind plaatsvinden. Zodra er voor alle opvangdagen plaats is op de vaste basisgroep, zal het kind daar worden geplaatst. Met deze wijziging kunnen we tegemoet komen aan de vraag van ouders naar meer flexibiliteit. Uitgangspunt blijft echter wel altijd het belang van het kind.

Structureel samenvoegen van basisgroepen

(Incidenteel samenvoegen is alleen toegestaan in Zaanstreek / Waterland en Haarlemmermeer)

Tijdens opvang in vakantieperiodes of tijdens vrije dagen kan het voorkomen dat basisgroepen vanwege een lage (kind)bezetting structureel een periode worden samengevoegd. Door groepen samen te voegen is er meer keus voor kinderen om samen te spelen met andere kinderen en is er meer gelegenheid om specifieke activiteiten aan te bieden. De samenvoeging wordt altijd gemeld aan de ouders.

Waarborgen van de emotionele veiligheid bij samenvoegen

Onze ervaring is dat kinderen al snel hun draai vinden, als ze eenmaal vertrouwd zijn met de gang van zaken op de BSO. Kinderen gaan al vanaf 4 jaar naar school en zijn vanuit school al gewend om te verblijven in een groep. Ze vinden zelfstandig hun weg door de school, spelen op het schoolplein, weten de regels en afspraken en tot wie ze zich kunnen wenden met vragen. Deze vaardigheden die de kinderen op school hebben opgedaan, gebruiken zij ook op de BSO.

Op de BSO is de structuur echter – door het vrije tijds karakter – wat losser. Maar ook daar hebben de kinderen een vaste basisgroep, met vaste groepsgenootjes en zoveel mogelijk dezelfde pedagogisch medewerkers. Vanuit de basisgroep vinden de kinderen hun weg door de BSO om buiten te gaan spelen, te spelen in een andere ruimte of om deel te nemen aan activiteiten. Bij samenvoegen voegt een groep kinderen uit een basisgroep samen met een andere groep kinderen uit een basisgroep.

Een kind ervaart emotionele veiligheid, ook bij samenvoegen, door de relatie met de volwassenen aan wiens zorg het kind is toevertrouwd. Het kind kent de pedagogisch medewerkers en de medewerkers kennen het kind, de eigenheid en de behoeften van het kind worden gezien en gerespecteerd. Daarnaast heeft een kind behoefte aan duidelijkheid en overzicht. Kinderen voelen zich veilig als ze grip hebben op hun omgeving, als ze weten waar ze moeten zijn en wat ze daar kunnen doen, bij welke kinderen ze in de groep zitten en welke afspraken er zijn. Daarom besteedt TintelTuin veel aandacht aan onderstaande punten:

- TintelTuin streeft ernaar om zoveel mogelijk gebruik te maken van vaste pedagogisch medewerkers en vertrouwde invalkrachten die de kinderen kennen.
- De pedagogisch medewerkers zorgen voor een duidelijke structuur. Het is voor de kinderen inzichtelijk bij welke basisgroep en pedagogisch medewerker ze horen, hoe ze de basisgroep kunnen herkennen, hoe het programma er uit ziet en uit welke activiteiten ze kunnen kiezen.
- Bij samenvoegen voegt de groep kinderen uit een groep samen met een andere groep kinderen.

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

- Groepsoverstijgend werken maakt dat kinderen vertrouwd zijn met kinderen en pedagogisch medewerkers uit de andere groepen en met de verschillende ruimtes.
- De pedagogisch medewerkers zorgen er voor dat de kinderen zich prettig en op hun gemak voelen. Hierbij wordt goed gekeken naar wat kinderen qua ontwikkeling en qua karakter aankunnen en waar hun interesse ligt. Bij intake kan hierover bij de ouders informatie worden gevraagd.
- De pedagogisch medewerkers hebben extra aandacht voor de jonge kinderen of kinderen die nieuw zijn en helpen ze op weg door de situatie voor ze te verduidelijken. We denken hierbij aan: samen naar de groep, uitleg over de naam, de kleur of het symbool van de groep, introduceren aan/van de andere kinderen, een vaste plaats voor de eigen spulletjes, de kapstok, uitleg over dagritme en de momenten waarop er wordt gegeten en gedronken, helpen met het kiezen van een activiteit enz.
- Als kinderen activiteiten doen buiten de basisgroep en daar waar wordt samengevoegd, maakt de pedagogisch medewerker afspraken met de kinderen over bij welke pedagogisch medewerker ze terecht kunnen en indien nodig informeert zij haar collega over bijzonderheden met betrekking tot kinderen, zodat relevante informatie (bijvoorbeeld allergie) ook bij anderen bekend is.
- Alle pedagogisch medewerkers werken volgens een uniforme werkwijze die beschreven staat in onze pedagogische actieboeken. Dit zorgt voor een zelfde manier van omgaan met de kinderen.

2. Dagindeling

De dagindeling waarmee op de locatie gewerkt wordt is gerelateerd aan het de dagindeling zoals deze is beschreven in Pedagogisch Actief en/of bij VVE locaties het gehanteerde VVE programma.

3. Open deuren en groep overstijgende activiteiten

Veiligheid + uitdaging is groei, dat is de visie van TintelTuin. Ieder kind heeft een veilige basis nodig om zich te kunnen ontwikkelen. Een kind dat zich veilig voelt, heeft energie om zich te ontwikkelen. Op de BSO kunnen kinderen vanuit de veilige basisgroep – het woord zegt het al – de tijd na school invullen op een manier die bij hen past. Dit kan door alleen of samen te spelen. Er is gelegenheid voor vrij spel en er zijn leuke, uitdagende activiteiten.

Kinderen komen naar de BSO na een intensieve schooldag. Ze hebben zich moeten houden aan de structuur van de klas en zich moeten concentreren op de lesstof. Op de BSO willen we kinderen de kans geven om na schooltijd ook echt vrij te zijn en deel te nemen aan leuke activiteiten zonder al te veel knellende regels. We proberen steeds een evenwicht te zoeken tussen voldoende structuur en duidelijkheid om (emotionele) veiligheid te kunnen waarborgen en voldoende vrijheid voor de kinderen om zich prettig te voelen op de BSO.

3.1 Open deuren en groepsoverstijgend werken

TintelTuin vindt het belangrijk dat kinderen zich na een drukke schooldag op de BSO kunnen ontspannen en vermaken op een manier die bij hen past. De BSO locaties beschikken over verschillende binnen- en buitenruimtes die kinderen alle mogelijkheden bieden om tot spel te komen.

Buiten de vaste momenten in de basisgroep wordt er bij TintelTuin gewerkt met 'open deuren', waardoor kinderen in hun vrije spel gebruik kunnen maken van alle ruimtes. Zo is er bijvoorbeeld een gymzaal, een atelier of een computerruimte waar groepjes kinderen zich vermaken, of een buitenruimte waar kinderen kunnen buitenspelen. Ook is het mogelijk dat kinderen samenspelen met vriendjes of vriendinnetjes van/op een andere basisgroep.

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

TintelTuin werkt volgens het activiteitenbeleid. Elke dag worden er leuke en uitdagende activiteiten aangeboden, waar kinderen plezier in hebben en waar ze spelenderwijs ook dingen van leren. Tijdens deze georganiseerde activiteiten wordt op locaties waar meerdere groepen zijn, groepsoverstijgend gewerkt. Het totaal aantal kinderen per pedagogisch medewerker blijft altijd overeenkomen met de beleidsregels behorend bij de wet Kinderopvang en de CAO-kinderopvang. Zo kunnen er op één dag diverse activiteiten aangeboden worden, die geschikt zijn voor verschillende leeftijdsgroepen. Zo kan bijvoorbeeld de jongste groep kinderen samen met hun leeftijdsgenootjes van een andere basisgroep genieten van een poppenkast, terwijl de groep oudere kinderen een toernooitje speelt in de gymzaal. Door dit groepsoverstijgend werken kunnen wij goed aansluiten bij de interesse van de kinderen en bieden we kinderen de kans om buiten hun basisgroep hun speel- en leefomgeving uit te breiden.

De groepsoverstijgende activiteiten worden gekozen vanuit de basisgroep. Indien nodig wordt per situatie aan kinderen uitgelegd welke activiteit ze gaan doen, waar die activiteit plaatsvindt en bij welke pedagogisch medewerker ze tijdens deze activiteit horen. Ook vindt er, als de situatie daar om vraagt, een goede informatie overdracht plaats tussen de medewerkers van de verschillende (basis)groepen, (bijvoorbeeld; Hij wil heel graag mee doen met het spel, maar hij voelt zich niet zo lekker. Hou even in de gaten of hij het volhoudt).

3.2 Activiteiten in groepen van meer dan 30 kinderen

TintelTuin werkt vanuit de basisgroepen (voor de wettelijke basisgroepindeling, zie hoofdstuk 3.1). Zoals hierboven is beschreven kunnen de kinderen bijvoorbeeld in een vrij spel situatie, vanuit de basisgroep uitwaaiëren naar de verschillende ruimtes of buitenspelen. In de diverse ruimtes bevinden zich dan groepjes kinderen. Het totaal aantal kinderen in de BSO kan meer zijn dan 30 kinderen, maar deze manifesteren zich niet als één groep (op veel locaties zijn er maar enkele groepen, met in totaal niet meer dan 30 kinderen). Tijdens georganiseerde activiteiten wordt de totale groep van de BSO gesplitst over de diverse activiteiten, waardoor tijdens de activiteit de pedagogisch medewerker-/ kindratio nog steeds leidend is.

Slechts incidenteel zal er een activiteit gedaan worden in een groep van meer dan 30 kinderen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij een gezamenlijk feest, een sportdag of een uitstapje.

Om te voorkomen dat kinderen door de grootte van de groep het overzicht kwijt raken of zich verloren voelen wordt de activiteit in de basisgroep goed voorbereid en doorgesproken. De regels en afspraken worden uitgelegd en herhaald, er wordt verteld in welke groep het kind hoort en waaraan het die kan herkennen en er wordt eventueel een verzamelpunt afgesproken.

In het geval van een activiteit buiten de BSO wordt er gebruik gemaakt van hesjes, armbandjes of buttons (met daarop de naam van het kind en telefoonnummer van de verantwoordelijke pedagogisch medewerker) in verschillende kleuren, zodat kinderen weten bij welke groep en welke pedagogisch medewerker zij horen. Per situatie wordt een afweging gemaakt of er volwassenen worden meegevraagd als extra begeleiding, dit kan een vrijwilliger zijn of een (groot)ouder. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat zij tijdens de uitstapjes bereikbaar zijn en hebben de telefoonnummers van de ouders mee.

3.3 Vakantieactiviteiten

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

In de vakantieperiodes biedt TintelTuin de kinderen extra leuke activiteiten aan. Er worden activiteiten georganiseerd rondom de locatie van de BSO of er worden uitstapjes gemaakt. Om kinderen in vakanties aantrekkelijke activiteiten aan te bieden, voegen we soms groepen van verschillende locaties samen. Het kan hierdoor voorkomen kinderen op een andere BSO verblijven dan gebruikelijk. Er wordt getracht om zo veel mogelijk dezelfde BSO's samen te voegen, zodat de kinderen wennen aan deze BSO en de medewerkers. De pedagogisch medewerkers raken gewend om met elkaar samen te werken en dit draagt er o.a. aan bij dat de vakantie locatie een stabiele opvangplek is. Op momenten dat wij BSO locaties samenvoegen, is er – ook al vooraf - veel aandacht voor structuur en duidelijkheid en de emotionele veiligheid van de deelnemende kinderen.

De activiteitenprogramma's in de vakanties wordt met zorg samengesteld en is ruim van te voren bekend en wordt gepubliceerd op onze website. Op deze manier worden ouders en kinderen ruim van te voren geïnformeerd over deze activiteiten en waar deze plaatsvinden. De taken en verantwoordelijkheden van de pedagogisch medewerkers zijn onderling besproken en voor dat de gezamenlijke activiteiten beginnen, wordt bijvoorbeeld tijdens een gezamenlijk eet- en drinkmoment aan de kinderen verteld bij welke groep en bij welke pedagogisch medewerker(s) ze horen.

3.4 Incidenteel afnemen van een extra dag(deel)

TintelTuin biedt ouders de mogelijkheid om incidenteel gebruik te maken van extra opvang voor hun kind. Hierbij hanteert TintelTuin het volgende beleid:

1. De incidentele opvangdag vindt in principe plaats op de eigen basisgroep.
2. Plaatsing van kinderen op een extra opvangdag is alleen mogelijk als de maximale grootte van de basisgroep en de pedagogisch medewerker-/ kindratio gehandhaafd blijft.

De incidentele extra opvangdag dient door de ouders altijd van te voren te worden aangevraagd.. Als plaatsing op de eigen basisgroep niet mogelijk is, wordt overlegd of een plaatsing op een andere groep voor dit kind mogelijk is. Dit gebeurt altijd in overleg met ouders en na schriftelijke toestemming van ouders.

Wij gaan er van uit dat het kind – door het werken met open deuren en groepsoverstijgende activiteiten - al (enigszins) vertrouwd is met de andere basisgroepsruimtes, de andere kinderen en de andere pedagogisch medewerkers. Maar er is extra aandacht voor het gevoel van veiligheid en geborgenheid, als een kind tijdens een extra opvangdag buiten de eigen groep wordt opgevangen. Zie ook Deel 2: Aanvullend beleid, kopje 2.3: Wennen van het kind op een extra (incidentele) opvangdag.

4. Pedagogisch medewerkers en aanvullend personeel

4.1 Beroepskracht -/ kindratio

In de Wet Kinderopvang zijn regels vastgelegd voor het maximale aantal -gelijktijdig aanwezige- kinderen dat één pedagogisch medewerker binnen een basisgroep mag opvangen. Bij de berekening van de beroepskracht (= pedagogisch medewerker-) / kindratio en de maximale groepsgroottes bij groepen dagopvang maakt TintelTuin gebruik van de online rekentool die te vinden is onder de volgende link: <http://1ratio.nl>.

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

4.2 Half uurregeling en drie uurregeling – tijden van afwijken op de BKR

Binnen de pedagogische werkwijze wordt beschreven binnen welke tijdvakken er kans bestaat op het afwijken van de beroepskracht / kind ratio (BKR). De tijdvakken kunnen per dag verschillen maar niet per week, en bedragen in totaal niet meer dan drie uur per dag.

Voor naschoolse opvang geldt dat een half uur mag worden afgeweken van de BKR. Voor hele dagopvang vanaf 10 uur geldt dat drie uur mag worden afgeweken van de BKR.

4.3 Medewerkers die aanwezig kunnen zijn op het buitenschoolse opvang

Op de locaties van TintelTuin kunnen de volgende medewerkers (deels) aanwezig zijn:

Pedagogisch medewerker

Op iedere basisgroep werkt een team van pedagogisch medewerkers. Per dag zijn er afhankelijk van de grootte van de groep een aantal pedagogisch medewerkers aanwezig. De pedagogisch medewerkers zijn gediplomeerd volgens de CAO Kinderopvang (of voor PeuterTuin deels ook de CAO Welzijn). Ook werken wij met pedagogisch medewerkers in opleiding.

Senior pedagogisch medewerker

Op een aantal locaties van TintelTuin werken pedagogisch medewerkers in de functie van senior pedagogisch medewerker. Deze medewerkers spelen een belangrijke rol in het bereiken van de TintelTuin pedagogische kwaliteit op de groepen. De senior pedagogisch medewerker heeft 'als meewerkend voorvrouw/man' een voorbeeldfunctie voor collega's, draagt het pedagogisch beleid actief uit en fungeert als vraagbaak op het gebied van pedagogisch handelen.

Locatiemanager

De locatiemanager is verantwoordelijk voor de inhoudelijke en de algehele organisatie van de locatie(s). Zij is het aanspreekpunt voor ouders en medewerkers en stuurt de pedagogisch medewerkers aan.

Flexpoolmedewerker

TintelTuin heeft een eigen flexpool. Bij afwezigheid of ziekte van de vaste pedagogisch medewerkers werken we bij voorkeur met een vaste invaller vanuit de flexpool. Wij proberen zoveel mogelijk invalkrachten in te zetten die bekend zijn met de kinderen. Indien er geen invalkrachten zijn, bellen wij het uitzendbureau. De invalkrachten en medewerkers via het uitzendbureau zijn allen gediplomeerd volgens de CAO Kinderopvang.

Clustermanager

De clustermanager geeft sturing aan een cluster dat bestaat uit meerdere buitenschoolse opvang en BSO locaties. Zij is verantwoordelijk voor de uitvoering van het strategisch beleid en geeft leiding aan de locatiemanagers. Zij werkt op het hoofdkantoor en bezoekt de locaties regelmatig.

Pedagogisch coach

De pedagogisch coach van TintelTuin speelt een rol in het bevorderen van de pedagogische kwaliteit van de pedagogisch medewerkers. Dit kan d.m.v. videowerkbegeleiding, coaching op interactievaardigheden, het geven van adviezen. Als er sprake is van opvallend gedrag van kinderen, kunnen zij op verzoek van de locatiemanagers observeren en adviseren. Dit wordt altijd vooraf aan ouders gemeld.

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

Administratief medewerker/ assistent leidinggevende

De administratief medewerker/ assistent leidinggeven ondersteunt de locatiemanager in haar werkzaamheden.

Vrijwilliger

Op enkele van onze locaties kan een vrijwilliger worden ingezet. Vrijwilligerswerk vult het werk van betaalde krachten aan, maar kan deze niet vervangen.

Vrijwilligers worden in de meeste gevallen ingezet bij ondersteunende werkzaamheden binnen de locaties. Het kan daarbij gaan om:

- het opnemen van de telefoon, het doorverwijzen van klanten;
- het ontvangen van klanten;
- ondersteuning van de huishoudelijk medewerker;
- achterwacht op de groep, op kleine locaties is het soms nodig dat er een tweede volwassene aanwezig is, dit hoeft geen gediplomeerde kracht te zijn;
- het assisteren/ondersteunen van de pedagogisch medewerker bij activiteiten met kinderen.

4.4 Inzet van stagiaires

TintelTuin vindt het belangrijk om studenten die een baan in de kinderopvang ambiëren, een goede leeromgeving te bieden om op deze manier de instroom van nieuw goed opgeleid personeel positief te beïnvloeden. Uitgangspunt daarbij is, dat de aanwezigheid van een stagiaire en de pedagogische kwaliteit en daarmee de veiligheid van de kinderen niet mag schaden, en dat er altijd correct wordt omgegaan met de richtlijnen voor het inzetten van stagiaires in relatie met de beroepskracht / Kind Ratio.

Een stagiaire die het vak nog moet leren, moet ook de gelegenheid krijgen om te kijken naar en te leren van vaste pedagogisch medewerkers. Ook zal zij soms gecoacht/bijgestuurd moeten worden in het pedagogisch handelen. Daarom is het een voorwaarde, dat er voldoende tijd is om de stagiaire te begeleiden, en dat dit gebeurt door een ervaren pedagogisch medewerker. Daarnaast dient er ten alle tijden zorgvuldig om te worden gegaan met de verantwoordelijkheden die de stagiaire aankan en mag dragen. Zo zal een BOL stagiaire nooit mee mogen tellen voor de BKR, en een BBL werknemer slechts na de eerste twee maanden uitsluitend na overleg. Ouders worden op de locatie op de hoogte gebracht over de aanwezigheid van stagiaires en BBL werknemers.

TintelTuin is een door S-BB erkend leerbedrijf en biedt jaarlijks een aantal BPV-plaatsen (beroepspraktijkvorming) aan op de kinderdagverblijven, kindercentra of buitenschoolse opvang, aan leerlingen die studeren voor pedagogisch werker of de opleiding Helpende Zorg & Welzijn. Er wordt onderscheid gemaakt tussen Beroeps opleidende Leerweg (BOL) en Beroepsbegeleidende Leerweg (BBL) stages. Bij de BOL volgt de leerling drie of vier dagen per week onderwijs op de opleiding en wisselt dat af met beroepspraktijkvorming bij TintelTuin. Een BOL stagiaire staat altijd boventallig op de groep.

In de praktijkgidsen van de BOL-er staat vermeldt wat van een BOL-er verwacht wordt in verschillende fasen van de opleiding. TintelTuin sluit daar zoveel mogelijk op aan en hanteert hierin een BPV beleid. In de praktijk

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

werkt de BOL-er aan opdrachten vanuit de opleiding om zo vakbekwaam te worden als pedagogisch medewerker. Dit betekent dat de BOL-er bijvoorbeeld een groepje kinderen leert begeleiden tijdens eet en drinkmomenten, een gerichte activiteit met kinderen mag voorbereiden en uitvoeren, gesprekken voert met de kinderen, mee gaat met het ophalen van de kinderen, de huishoudelijk medewerker kan ondersteunen, de ontwikkeling van kinderen leert observeren en begeleiden, aanwezig kan zijn bij een intakegesprek met ouders en zelf leert voeren, enzovoort. Stapsgewijs en onder begeleiding van de verantwoordelijke pedagogisch medewerker zal de BOL-er steeds meer taken leren uitvoeren.

BOL-ers en anderen die een kwalificerende opleiding volgen tot pedagogisch medewerker mogen in de volgende situaties incidenteel intallig als pedagogisch medewerker worden ingezet: bij ziekte van een pedagogisch medewerker, tijdens schoolvakanties en bij het afleggen van de proeve van bekwaamheid als onderdeel van de opleiding.

Voor de inzetbaarheid van de genoemde (kandidaat)werknemer stagiaire wordt een arbeidsovereenkomst overeengekomen en geldt dat:

- de (kandidaat)werknemer stagiaire niet alleen op de groep mag staan behalve tijdens pauzes
- de stagiaire alleen kan worden ingezet op de eigen stage-locatie
- de stagiaire kan niet in het eerste leerjaar worden ingezet

Bij de BBL werknemer wordt werken met leren gecombineerd. De leerlingen werken tenminste een door school en TintelTuin bepaald minimum aantal uur bij TintelTuin en gaan daarnaast een aantal uur in de week naar school. (Dit is gebaseerd op de geldende wet en regelgeving / CAO kinderopvang.) BBL leerlingen krijgen een leerarbeidsovereenkomst en maken onderdeel uit van de personeelsformatie. Een BBL werknemer start in het eerste jaar de eerste periode boventallig op de groep. Daarna wordt gedurende de opleiding bepaald voor hoeveel uur de BBL werknemer boventallig werkt en hoeveel uur zij wordt ingezet als pedagogisch medewerker. De BBL werknemer wordt begeleid bij haar werkzaamheden door een werkbegeleider en zal in de loop van haar opleiding steeds zelfstandiger werken.

Voor elk werkproces is door de opleiding beschreven welke beroepshandelingen je mag verwachten van de student die beginner is met dat werkproces (eerste fase), gevorderd is (tweede fase) of zich op het niveau van een vakbekwaam beginnend pedagogisch medewerker ontwikkeld (derde fase). De BBL werknemer wordt hierbij vanuit de opleiding ondersteunt door een waarderingsformulier. De leeruitkomsten van praktijkopdrachten (integrale opdrachten), informele leren (spontane leerervaring waar geen opdracht aan verbonden is) en het ondersteunend onderwijs vormen de bewijzen voor deze waarderungen. Tijdens begeleidingsmomenten kan de BBL werknemer regelmatig het waarderingsformulier ter hand nemen om de ontwikkeling te bespreken en leerdoelen te formuleren voor verder ontwikkeling. Gedurende de eerste, tweede en derde fase volgt dat de BBL werknemer steeds meer zelfstandig is in het uitvoeren van de werkprocessen. Zo zal er een steeds grotere rol zijn voor de BBL werknemer in bijvoorbeeld het begeleiden van kinderen bij hun ontwikkeling, het werken aan kwaliteit en deskundigheid, het opvoeden en ontwikkelen van het kind(eren) in de kinderopvang.

Daarnaast hebben wij jaarlijks een klein aantal snuffelstagiaires van de middelbare school, die één a twee weken komen kijken op de locaties. Het doel van deze stages is kennismaken met het werk op de kinderdagverblijven, kindercentra of buitenschoolse opvang.

Pedagogisch beleid

4-13 jaar

Mei 2018

4.5 Wijze van informeren bij uitvallen van een vaste medewerker(s) en/of andere medewerkers op de groep

Ouders worden geïnformeerd over wijzigingen in vaste pedagogisch medewerker(s) en of andere medewerkers op de groep. Dit gebeurt op een door de locatie te bepalen wijze, waarbij geldt dat sprake is van een wijziging en weten hoe zij zich nader kunnen informeren over deze wijziging. Middelen om hierover te communiceren zijn bijvoorbeeld de nieuwsbrief, een schema welke op de locatie hangt, etc.

5. Aanbod van materialen en activiteiten in specifieke ruimtes

Binnen TintelTuin wordt gewerkt volgens een inrichtingsbeleid. Hieraan is verbonden een lijst met materialen waaruit de locatie kan kiezen en die op de locatie verdeeld over verschillende groepen en ruimtes aanwezig zijn.

6. Pedagogisch beleid

In de pedagogische werkwijze wordt een verwijzing opgenomen naar dit algemene pedagogische beleid van TintelTuin. Tevens wordt naar Pedagogisch Actief. Wat toegevoegd moet worden is hoe het volgen van kinderen in hun ontwikkeling gebeurt. TintelTuin hanteert binnen hiervoor een eigen instrument meten welbevinden. Dit instrument (invulijst, 8+ kinderen krijgen daarnaast een zelf in te vullen lijst aangeboden) wordt jaarlijks op de locatie toegepast en opvolgend wordt ouders een oudergesprek aangeboden. Ouders tekenen zich in voor dit oudergesprek of geven op dit formulier aan dat zij geen gebruik maken van het oudergesprek.

6.1 Mentorschap

Ieder kind krijgt een vaste mentor. In dit pedagogisch beleid is terug te vinden wat precies de taken van de mentor zijn, wat de rol is. In de pedagogische werkwijze wordt een stukje tekst opgenomen over de invulling van het mentorschap en waar ouders de informatie kunnen vinden over wie de toegewezen mentor van hun kind is.